د قرآن کریم اعجاز

مؤلف: هارون یحیی

ژباړن: [illegible]حمد [illegible]فیظ (([illegible]پال[illegible]

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظریی اوورانديزونه په دې پته راولیږی:
shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکتر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یی له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کريم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګي نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلا کيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دسترې چاودنې چټکتيا 8
دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
ځيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبيت 24
په شپږوورځو کې پيداکيدل 24
دتقدير حقيقت 25
د زوجونو يا جوړو پيدايښت 26
د اتومونو ذرې 26
تياره يا تور سوری 27
نبضانی ستوری 28
د شعری ستوریSirius 28
تياره اوروښنايی 29
پرته له اورنه احتراق يا سوزيدنه 29
د وريځو دروند والی 30
د باران اندول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړيدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پړاوونه 34
فوتو سنتيزځه ډول سهار مهال پيلېږی 35
سمندرونه يو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تياره اوکورنۍ څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په ياد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دين دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان 40
د انسان پيدايښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پيدايښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنينو تنظيم Gene 47
حيض Menstruation 48
د ماشوم د غړو د ودې ترتيب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدې يوه معجزه زېږونکی مخلوط 49
د تل تازه خوړو په هکله حقيقتونه: 49
دګوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبېنو موچۍ 51
د انګبينو معجزه 51
کجوره(خرما) اوګټې يې 52
اينځر يوه فوق العاده مېوه 54
کب دخوړو يوه ښه منبع 54
د خوك د غوښې روغتيايی زيانونه 55
زيتون يوروغتيا بخښونکی نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره يی ګټې : 56
د زړه د رګونو عمليات 57
د خوځښت ، وينځلو اوڅښلو روغتيايی ګټې 57
مکروسکوپيك ژوند 57
د حيواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حيات نه تقليد: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږيانو د اړيکو سيستم 60
د خوړو دوران 60
په خوب کې د غوړونو فعاليت 61
د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت 61
په شپه کې د خوځښت کمښت 62
په لوړو سيموکې د سينې انقباض 62
د قرآن وړاندوينې 63
د روم برى 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مکې فتحه 64
دبنی اسراييلو قوم به ډير کبرجن شی 65
خلايی څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېږد رالېږد عصری وسايل 67
د الوتکې ټکنالوژی 68
د تصوير لېږد 68
د بوی لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتيزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېږيانو لښکر 70
اتومي انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاريخي اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځايه کول... 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګرى ورسره مخامخ شول... 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې... 78
د ارم ښار 80
د سدوم او ګموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک... 84
په قرآن کې د رياضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د ځمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبياتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقليد ناشونتيا... 91
د قرآن د تقليد ناشونتيا 92
په قرآن کې د قافيو عالي ماهيت... 92
قرآن د الله (ج)کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون يحيی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمينه انقره کې زېږيدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځۍ اوبيا يی دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماترياليستی فلسفې د ردولو په هکله يی ډېر کتابونه ليکلی.

له ۱۹۸۰ کال نه راپه ديخوايی ډېر شمېر کتابونه دسياست ، ساينس اوعقايدو په هکله ليکلی. ده د داروين د پړوايزتکامل د نظريی په رد کې هم مهم کتابونه ليکلی.

د ده مستعارنوم د دووپيغمبرانو له نامه يعنی هارون اويحيی نه اخستل شوی چې د بې عقيدتۍ په وړاندې يی کلکه مبارزه کړې.

دهارون يحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ايتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، يونانی ، ترکی اواندونيزيايی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیڅلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.

زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیڅلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژې پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.

(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیڅلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.

قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟

په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیڅلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت
محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز
د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یی خبرې له انسانی فکر اوذهن نه دېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله ځینې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اورڼاپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یی یی حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یی اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نړی ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یی دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلگې په دول که قرآن ۱۴ پېړی مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راگرځی) .العنکبوت .۵۷

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختگونه وشول نه چا مرگ له منځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې علمی پرمختگونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم څواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هربی ایمانه که یوڅه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وگرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوڅېړنو یوه بېلگه گڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته دېرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل دول کې له نادرو کتابونو نه گڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی دېری گټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسۍ نه پښتوته وژباړلو اونږدې یو کا ل یی په ژباړه اوکمپیټور کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یی شته دپښتوژبوویونکو ته گټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وگرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د میاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سریزه:

څوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انسانی عقل دحق لوری ته سیخوی اوټول بشریت ته تعلیم ورکوی څوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شی. دوحې له وخته تر قیامته پوری به دغه کتاب دانسان دلارښونې لپاره دیوې بې ساری وسیلې په توګه پاتې شی.

په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم 52)

له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ۲۲)

دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یی بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.

برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لری چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمېر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.

قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لارښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمېر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختګ کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.

په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهاماوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژۍ اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبېلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه سترې ستنې دی چې آسمان یې لکه دیوه چت غونډې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لارښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله (ج) هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ۲)

دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژۍ اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزړښته پوری دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere) ، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.

دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کریم علمی معجزې

دکایناتو یانړۍ پیدایښت

دشلمې پیړۍ ترمنځنیو کلونوپورې په اصطلاح ځینو علمی ټولنو کې داسې انګیرل کیده چې دغه نړۍ لایتنهایی اوبې پایه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولرې. ددغې فرضیې پربنسټ داسې ګڼل کیده چې کاینات ثابت Static Universe دی پیل اوپای نه لرې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کې نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادی فلسفې بنسټ کیښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کې چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.

اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرکونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډیرشمیر تجربې ، څیړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅیړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کې دیوې څواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده. پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.

قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ

(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.

څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډیره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.

څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.

اومخکې له دغې سترې چاودنی څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړی.

دامریکې دخلأ اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې ومونډلې. دغه ستر کشف ډیر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکی چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنی ښه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيۡنَٰهَا بِأَيۡيْدٖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډیر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری. یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډیر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډیرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.

دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅیړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژۍ په مټ دا وښوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.

دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅیړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه دلرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅیړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل ومونده چې دستوروپه مینځ کې دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. څکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډیرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلری کیدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې یو له بل څخه لری کیږی داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتیا لپاره فرض وکړۍ چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې یی دسطحې دمخ ټکی یوله بل څخه لرې کیږی. آسمانې کرې هم کله چې یوله بل نه لری کیږې نو نړۍ پراخوالی مومی. دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پیړۍ دوتلی پوه البرت انیشتین له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلویان ډیر ول انیشتین په خپلې دغې موندنې ډیر ټینګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه یوه ستره تیروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وویل دنړی خلقت له یوې سترې چاودنې پیل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخیدو ده. پوهان وایی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لویه شی په پای کې به دغه پراخیدنه تمامه شی ، ځکه دثقل قوه به یی په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقیده پردی ده چې نړۍ به دیوه ستر انقباض **یا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ څیرې پای وی. اناتا کوش اواندرې لیند دسانفورد پوهنتون فروفیسران داسې لیکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مینځه به ولاړه شی ، ټول هغه شیان چې موږ یی وینو یا یی نه شو لیدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به دیوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په یوه تور سوری کې واوسو. دوی وایی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدریجی توګه منفی شی اونړی به دبی ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مینځه تلو سره مخ شی.فزیک پوهان پوهیږی چې تیاره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په یوه لړې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کیدای شی موږ دنړی دژوندانه په پیل کې نه بلکې په منځنیو وختو کې واوسو.
Big Crunch یا دستر انقباض نظریه وایی هغی نړۍ چې پراختیا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه یوه واحد ټکی به دلایتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوْمَ نَطْوِى ٱلسَّمَآءَ كَطَىِّ ٱلسِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا
بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا فَـٰعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه دیوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به یی راوګرځوو چې لومړی ځل مو پیداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به یی ورسوو. (الانبیاء ۱۰۴).

اوپه یو بل آیت کی داسې ویل شوی:دقیامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کی وی. (الزمر ۶۷).

وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَٱلسَّمَـٰوَٰتُ مَطْوِيَّـٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ

دBig Crunch دفرضیی مطابق نړۍ په تدریجی ډول اوپه کراره مضمحله کیږی اوشاته درومی. په پای کی به نړی دیوه لایتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساینس دغه فرضیه له قرانی توضیحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوګی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوکرمو وریځونه دستورو جوړیدل ووینی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له یوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کریم دپوهانو دغه کشف تاییدوی.
اوکله یی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ؤ. (فصلت ۱۱).
لوګی ته په عربی کی دخان وایی چې په دغه آیت کی سور لوګی عالم ته ویل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په یوه کلمه کی تشریح شوی ده ، ځکه چې لوګی دیوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې یوله بل سره تړلو کوچنیو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډیره ښه کلمه دکایناتو دهغه پړاو دجوړیدو لپاره کارولې. باید یادونه وشی چې یواځې په شلمه پیړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِيَ دُخَانٞ

وپوهیدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګی په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کیږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کیدل

دآسمانونو دجوړیدو په هکله یو بل آیت داسې وایی:

أَوَلَمۡ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ كَانَتَا رَتۡقٗا فَفَتَقۡنَٰهُمَاۖ وَجَعَلۡنَا مِنَ ٱلۡمَآءِ كُلَّ شَيۡءٍ حَيٍّۚ أَفَلَا يُؤۡمِنُونَ

آیا کافرانو ونه لیدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بیا نو ولی ایمان نه راوړی.
(الانبیا ۳۰)

د "رتق" کلمه چې یوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سیمه یزه ژبه کی دګډ یا مخلوط په مانا هم کاریږی. فتقه چې عربی کلمه ده دیو له بله دشلیدو اودهغو څیزونو تخریب چې یو له بل سره ګنډلی وی اویا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په مانا‌هم کاریږی.

اوس بیا که دی آیت ته ځیر شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه یو له بل سره تړلی یا ګنډلی وو اوهغوی مو له یو بل نه بیل کړل. په همدغه ترتیب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ یو ټکی وه ، یعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په یوه حال یوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی یی یوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کریم کې ډیر داسې آیتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مینځ کی دی هغه بیانوی.

لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا وَمَا تَحۡتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مینځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ۶).
پوهان وایی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زیاتیدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسیارې یی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له یو ې واحدې کتلې څخه مینځته راغلی .ځینې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتیب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مینځته راغلل. دویش په بهیر کې یوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضایی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مینځ کی ماده یاده کړه. دغه ماده له شپیتو په سلو کې هایدروجن ، اته دیرش په سلوکې هیلیوم اودوه په سلوکې نوروڅېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اویو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر یی یو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره ورې دی چې د لوګې یا ګازو په څیر لیدل کیږی. خو کله چې په بشپړه توګه ولیدل شی په فضا کی دتولو کهکشانونونه دلویی کتلی استازیتوب کوی. دکهکشانونو په مینځ کی ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجودیت یی په سلګونو کاله مخکې عظیم الشأن قران بیان کړی.

د داروین د تکامل د نظریی تیروتنه

قرانکریم دموجوداتو آنی خلقت له هیڅ نه په لاندې آیتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مریم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، یس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې دیو شی اراده وکړی وایی چې وشه بیا کیږی. (یس ۸۲)

دداروین دفرضیی پربنا ، حیات دېرله پسی پیښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژوندیو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پیچلو شکلونو ته صورت نیولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آیا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه دیو ساده طبیعی بهیرله لارې مینځ ته راغلی اویا داچې دهغوی وجود دیوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظریه ادعا کوی چې بې سا شیان دډیرو پیښو په پایله کی دیو بل ترڅنګ راټول شوی اوبیا په بل ګام کې دتصادفاتو په پایله کې دطبیعی پیښو تر اغیز لاندې لومړی دحیات یا ژوند اصلی اوبنسټیزې ستنې اوبیا خپله حیات یی مینځته راوړی. په دې ډول زمان یاوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی خواک په توګه پېژندل شوی.
دتصادف اواتفاق لید لوری چې دتکامل یا بشپړیدو په نظریه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وایی حیا ت دېرله پسی اتفاقاتو په نتیجه کی دطبعی عواملو تر اغیزې لاندی رامینځته شوی. څکه نن دژوندیو موجوداتو په مینځ کې داسې بیلګې شته چې ډیرپیچلی جوړښت لری ، اوان چې یو حجره لرونکی موجودات هم حیرانوونکی اوپیچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژوندویو موجوداتو کې لیدل کیږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند دیو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آیا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کیدای شی چی یو له بله مینځته راغلی وی؟ نه هیڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تیره بیا فوسیلی موندنې اوپرتلیزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقیقت کی هیڅ د ډاډ وړ دلیل ددې په اړه چې دبشپړتیا بهیر دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسیلی موندنی داجوتوی چې دژوو بیلابیل ډولونه دتکامل له لارې قدم په قدم په یو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له یو بل څخه بیل اوپرته له کومې ګډې لرغونتیا په یوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مینځته راغلی. نه الوتونکی له خوزیدونکو څخه مینځته راغلی اونه هم دوچې اوسیدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مینځته راغلی. هریوژوی په بیل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتیاو سره پیدا شوی ، چې ان ددغې نظریی یعنې دتکامل دنظریی ډیرو نومیالیو پلویانو هم دغه علمی واقیعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسمیت وپېژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظریی پلوی اولرغون پیژندوکی وایی چې : دتکامل دنظریی داثبات وړاندې ستره مانع فوسیلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروین دنظریی هیڅ یوه تاییدونکی بیلګه نه لیدل کیږی. دژوو ډولونه په نابره توګه مینځ ته راځی اوهم په نابره توګه له مینځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستیو ۵۰ کلونو کی په تیره بیا دلرغون پیژندنې ، میکرولوژی ، جنیتیک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندویی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظریه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له یو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هریو دغه ژوندی موجودات د((کن فیکون)) په امر په جلا جلاتوګه پیدا کړی اودایو قطعی او څرګند حقیقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ ۖ فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیداکړل. په څیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظمی اونقصان ومومی ؟(الملک ۳).

په میلیونونو ستوری اوکهکشانونه ددنیا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تګلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سیارې ، سپوږمی نه یواځې په خپل ځان راڅرخی بلکې یو ځای له یوبل سره دداسې یو سیستم په شاوخوا څرخی چې دهغه برخه ګنل کیږی.

کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ یی بیان کړو.

په نړۍ کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرګونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.

لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راڅرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالی لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکۍ سره خوځښت لری.

دلمر په شاوخوا دځمکې راڅرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راڅرخیده.

په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.

په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړۍ کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطیف میزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په څیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومی ؟

برسیره پردې:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).

دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړۍ کې لکه اتومات ماشینونه کاروکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.

دنجوم اوبیولوژۍ په علم کې دشلمې پیړۍ موندنو وښوده چې نړۍ اوحیات دواړه پیداشوی دی. دداروین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیی ثابته کړه چې نړۍ له هیڅ نه پیدا شوې. وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړۍ کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.

دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چی په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل ګونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توګه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توګه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته څیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.

هرڅه چې په نړۍ کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنۍ یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویی نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپریږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو ګازونو پوری چې دځمکی په سر شته ، دځمکې د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راڅرخی تر هغې زاویې پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راڅرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نني ساينس دغه ټول دانساني اصل اولطيف ميزان په توګه مطالعه کوی. دغه مفاهيم ددی ښکارندوی دی چې نړۍ دموادو يو تصادفی ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پديده نه ده بلکې ټوله په يوه ځانګړی دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوی ده.

په پورته ياد شوی مبارک آيت کی دخلقت دهماهنګی اودقدر يا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدير کلمه يعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نيونې سره جوړونه په دغه آيت اوپه نورو آيتونو لکه دالفرقان دوهم آيت کې ذکرشوی.

دطباقا کلمه يعنی په نظم اوهماهنګی کې دالملک دسورې په دريم اونوح دسوری په پنځلسمو آيتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه يعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخريب په مانا ده.

دلطيف ميزان يا Fine Tuning چې دشلمې پيړۍ په پای کې کارول شوی داحقيقت لانورهم روښانوی. په دې وروستيو کې يو شمېر زياتو پوهانو ،ليکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو يو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه ديوه منظمې طرحې له لارې کارکوی چې دانسان دژوند شرايط يې چمتو کړی.

ډاکتر کارل ګيرسن چې يو فزيکپوه دی وايي: په ۱۹۶۰ کال کې فزيک پوهان په دی پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډېرلطافت سره ميزان شوی.

انګيريزی ستوری پيژندونکې پروفيسور جورج اليس وايي: دقوانينو په مينځ کې حيرانوونکی لطيف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډيرې پيچلتيا دکچې په پوهيدو سره هغه څه چې سرته رسيدلی ډيره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستۍ ته يوه معجزه ونه وايو.

وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ ۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کی دی. اوټولې چارې به الله ته وړاندې کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتيا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامينځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پيدايښت تصادفی نه دی. دنوميالی فزيکپوه پال ديويس دوينا مطابق که چيرې هغه اتساعی چټکتيا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامينځته شوه ديو پرمليارد ميليارد په اندازه ($۱/۱۰^{۱۸}$) بدلون ومومی نړۍ به مينځته نه وای راغلې.

ستيفن هاکبن وايی که دغه دقيقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتيا کې که چيرې ديو په سلو زروميليونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوخپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسيدلې.

<u>څلورګونی قوې:</u>

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دڅلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزيک له خوا تثبيت شوی:

۱- دثقل قوه۲-الکترومقناطيسی قوه۳- ځواکمنه هستوی قوه

۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول يوله بله جلا ارزښتونه لری. دبيولوژۍ نوميالی پوه ماليکولی ددې څلورو قوو په مينځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بيانوی:

دبيلګې په ډول که دثقل قوه زر ميلياړده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډيره کوچنۍ اودژوندانه موده به ډيره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر ميلياړده وارې له لمر نه کوچنی وای اويواځې يو کال به يی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هيڅ يوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چيرې ځواکمنې قوې لږ کمزورې وای يواځنی ثابت موجود به هايدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطيسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو يواځې دوه پروتونه درلودلای يعنې هايدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې يوې له دغو قوو څخه خپله دقيقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسماني جسمونو توزيع اوددوی په مينځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډير اړين دی. دآسماني جسمونو په مينځ کې واټن داسې حساب شوی چې څو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمينوی. مايکل دنتن دستورو اوثواقبو په مينځ کې دواټن په هکله وايي:

((دثواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډير ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن ديرش ميليونه ميله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو يوله بل سره لګيدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډير وای ثواقب به داسی خپريدل چې دځمکې غوندې سيارې جوړيدلای نه شوې. نو دثواقبو وړانګې اوخلا په يوه دقيق نظم اوټاکلوواټونونو بايد ترسره شی ځوچې دژوند بهير جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه ځواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډير ميتان اوامونيا راټول شوی وای چې ژوند به يی ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مينځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډير وای ځمکه به ډيره سړه وای ، داوبو دوران به له مينځه تللی وای اوټولې به کنګل شوې وای. اوکه چيرې ځمکه په ډيره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزيدلی وای.

دځمکې د پوښ پړيړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پړيړ وای له خلانه به يی ډيراکسيجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چيرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای۔

دځمکې دڅرخيدو چټکتيا:

که چيرې دځمکې پر ځان راڅرخيدنې چټکتيا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مينځ کې به دتودوخې درجې ډير توپير درلودلای اوکه چيرې لږ څه هم دغه چټکتيا ډيره وای نو دبادوونو چټکتيا به دومره ډيره وای چې توپانو اوبړبوکيو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطيسی ساحه:

که چيرې دځمکې مقناطيسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطيسی توپانونه به رامينځته شوی وای. اوکه چيری دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپريږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغيزه Albedo Effect:

دالبدواغيزه دهغې روښنايی دکچې داندول ياتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبيږی اوانعکاس ورکول کيږی.که دغه تناسب لږ څه ډير وی هرڅه به کنګل شوی وای اوکه يوڅه لږ وای نو هغه تولې واورې اويخونه چې پر ځمکه شته ويلی شوی به وای اوهرڅه به يی لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوخيدلی وای.

پرځمکه داکسيجن او نايتروجن په مينځ کې انډول:

که دغه انډول ډير وای نو دژوند فعاليت به ډير چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعاليت به ډير سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکسايد اواوبو په مينځ کې انډول:

که چيرې دغه انډول ډير وای هوا به ډيره توده وای اوکه چيرې لږ وای نو هوابه ډيره سړه وای.

داوزون دپوړپړيړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپړيړوالی ډير وای دځمکې تودوخه به ډير لږ وای ، اوکه دغه پړيړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډيره زياته شوی وای اودلمر دزيان لرونکو وړانګوڅخه به هم مخنيوی نه شوای کيدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښوېدنې پېښې ډېرې وای ځمکه به تل دښوریدو په حال کې وای اوکه چیرې لړې وای نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکې توکوڅخه محرمومه پاتې شوی وای اوله مینځه به تللې وای اوله دی سره به دهغو ژوو لپاره دخوړرو دتوکوکمښت رامېنځته شوی وای چې هغوی له سمندری خوړو نه ګټه اخلی.

د ځمکې د انحناً زوایه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاويې په اندازه خمه شوی ده. چې داکړوپوالی دموسومونو دجوړیدولامل ګرځی . که چیرې دغې انحناً لږ څه توپیر درلودلای ددوبې تودخه اودژمی ساړه به له زغم څخه وتلی وای.

دلمر جسامت:

کوچنی لمر به دځمکې دکنګل وهلو لامل ګرځیدلای وای اوکه لوی وای دسوځیدولامل به ګرځیدلای وای.

دلمراوسپوږمی په مینځ کی دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډېره وای ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به یی ژورې اغیزی اینبې وای ، اوکه دغه قوه لږه وای دځمکې پر تودوخه به یی ژورې اغیزې کړی وای چې دانسان ژوند به کې ناممکنه وای.

دځمکې اوسپوږمی په مینځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ وای سپوږمی به لمر ته جذبه شوی وای اوله ځمکی سره به یی ټکر کړی وای اوکه دغه واټن ډیر وای نو سپوږمی به په خلأ کې سرګردانه وای اوله ځمکې څخه به بیله شوی وای. حتی که ډیر لږ هم دځمکې اوسپوږمی په مینځ کې واټن فرق کړی وای دډیرو خطرلرونکو جذراومد لامل به ګرځیدلای وای اودځمکې ټولې ټیټې سطحې به تراوبو لاندې شوی وای . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې وای اوهغه ژوی چې هلته دی هغه به له مینځه تللی وای.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ

دځمکې اوآسمانونو په پیدایښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دلیلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والی چې دټولو ژوو اساس یا بنسټ جوړوی دځمکی دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړیکه لری ، کاربن دعضوی مالیکولونو لپاره حتمی برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوی. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه باید یواځې اویواځې همدااوسنی حالت ولری.

هغه څه مو چې تراوسه وویل هغه یواځې یو لږ څه اړین توازونونه دی چې دژوندانه ددوام لپاره اړین ګڼل کیږی اوټول داجوتوی چې داپیدایښت یا خلقت دتصادف پربنا نه دی.

وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دی ا و الله (ج) پر هرڅه توان لری . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمی په مینځ کې دجوړښت توپیر

اولمر مو لکه روښانه څراغ وګرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنی روښانه سرچينه لمردی. دټکنالوژۍ په پرمختګ سره ستوري پيژندونکي په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايي له لمرڅخه ترلاسه کوي.اودسراج کلمه دڅراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايي اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کی دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولی.اوپه دې توګه يی آسمانی جوړښتونو کې توپير روښانه کړی.

ااوسپوږمۍ يی نور اولمر يی روښانه څراغ وګرځاوه. (نوح۱۶).

په دغه آيت کی د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا څراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکي اوبی حرکته شوی اولمر يی په داسې توګه ښوولی اوستايلی لکه چې يوڅه سوزی .

وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا

اوتل د روښنايي سرچينه وی. برسيره پردې دستوری لپاره دنجم عربی لغت کارول شوی چې دظاهريدونکي يا ښکاره کيدونکي مانا لری . بل لغت چې دستوری لپاره

کارول شوی ثاقب دی چې په خپله د سوزيدونکي څيز مانا لری ، چې دتيارو روښانوونکي اوځليدونکي هم ګڼل کيدای شی.

النَّجْمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکي ستوري چې په تيارو کې ځليږی . (الطارق ۳).

په اوسنی زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لری اوخپل نور له لمر څخه اخلی چې دسپوږمۍ په سر لويږی اوبيا هغه ته انعکاس ورکوی. اوهم پوهيږو چې لمر اوستوری خپله خپل ځانه نور ورکوی . دغه موضوع کانې داسې وخت کې قرآن يادې کړی چې انسانانو ددې مسألی دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسمانی جسمونو خوځښت دی . ستوری اوسپوږمی ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوی په کې قرار لری. راڅرخی. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لری ، کټ مټ لکه ديو ماشين څرخ.
په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنی کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستوری لری اولوی کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستوری لری . ډيری دغه ستوری ځانته سياری لری اوسياری يی بيا سپوږمکی لری. آسمانی جسمونه ډير دقيق محاسبه شوی مدارونه او لوری وهی. اوپه ميلويونو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کی يی څه بدلون راشی خوځښت لری. برسيره پردې ډير شمير لکۍ لرونکی ستوری هم په خپل ټاکلی لورخوځنده دی.
مسيرونه يا تګلوری څو آسمانی جسمونو ته نه وی محدود شوی ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راڅرخی. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځای پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانی ځای نه بيځايه کيږی. له دې نه څرګنديږې چې له اصلی لوری نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپای سبب کيدای شی. دبيلګې په توګه که چيرې ځمکه له خپل اصلی تګلوری نه يواځې دری ملی متره انحراف وکړی ډيرې بدی پايلې به ولری . ځمکه دلمر په شاوخواکی دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ۲،۸ ملی متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوی څو چې يو بيضوی تګلوری ووهی ، که چيرې دغه انحراف ۳ ملی متره شی دتباهي لامل به شی. ان که دغه کوږوالی ددوه اعشاريه اتو پرځای دوه نيم ملی متره هم شی دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوی شی او ټول به ساړه ووهی. که انحراف يا کوږوالی له درې ملی مترو نه ډير شی ټول ژوی به وسوځې اومړه به شی . قرآن په خپل محور باندی دآسمانی جسمونو خوځښت تاييدوی.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجْعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکی دی. (الطارق ۱۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژی دی حد کې نه وه چې ټول جسمونه چې یوله بل نه لری ول ووینی. اوځوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کږی وږی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تګلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمۍ اولمرد ټاکلی تګلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمۍ یی پیداکړل چې هریو په خپل ټاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا

اولمر په خپل مدار کی څرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډیر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اواړونده سپوږمۍ یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمۍ مدار

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ
لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقرر کړ ځو چې دکجورې دنرې اوزړې ښاخې په څېر راوګرځي. نه لمر ته ښايي چې سپوږمۍ ته ورسيږي اوشپې اوورځې مخکې شي اوهريو په خپل ټاکلي مدارکې حرکت کوي. (يس 39-40).
سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په يوه مستقيم مدار کې حرکت نه کوي. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راڅرخي ځينې وخت شاتګ کوي اوځينې وخت مخکې کيږي . ځکه چې په عين وخت کې له ځمکې سره يوځاى دلمر په شاوخوا هم راڅرخي اوخوځښت يې په فضا کې لکه ديوه منظم مارپيچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې ياخرما زړې ښاخې ته تشبيه کړى ده.

سپوږمۍ په خلاکې

دکجورې   وچه شوې

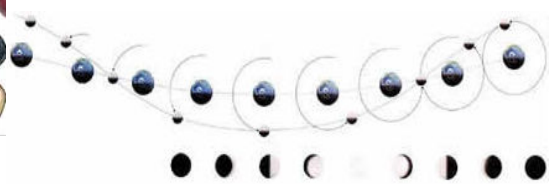

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

ښاخه

له شک پرته چې دستوروپيژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازليده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندى پوه شي . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بيان چې دټکنالوژى له لارى اوس اوس کشف شوى يوه معجزه ګڼلى شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلشَّمْسَ ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ

هغه دی چې لمر یی ځلیدونکی اوسپوږمۍ یی نورانی وګرځوله اودهغو لپاره یی منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ۱۰).

په دغه آیت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره یو وسیله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقیعت په لوری په تکلوری کې صورت نیسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مینځ کې زاویه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بیلابیلو وختونو کې په ډول ډول څېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسیره پردې موږ سپوږمۍ ځکه لیدلای شوچې دلمر روښنایی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمیاشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.

دقمری اوشمسی کلونو په مینځ کی توپیر تقریباً یوولس ورځی دی چې دغه توپیر ته دقرآن په یوه آیت کې اشاره شوی ده.

وَلَبِثُوا۟ فِى كَهْفِهِمْ ثَلَٰثَ مِا۟ئَةٍ سِنِينَ وَٱزْدَادُوا۟ تِسْعًا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزیات شوی پاتی شول.(الکهف ۲۵).

- یوه قمری میاشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- یو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- یو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- 309 ×354.603948 =109572= 300×365.2411
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وینو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کیدل په دواړو شمی اوقمری کلونو شمېرلی اوروښانه کړی اود(۹) کلونو توپیر یی هم شمیرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقیق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پیړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلْخُنَّسِ ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکو ستورو چې په ګرځیدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکویر ۱۶-۱۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعنی انقباض اوبیا راګرځیدل او له ډاره کړوپیدل چې جمع یې یو ټاکلی تګلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اویا خوځښت دیوکورپه لور اوپه هغه کې پټیدل) . دالجوار کلمه جاریه جمع ده اومانایې دیوه خوځنده اوبهیدونکی څیز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نیولو سره داسې اټکل کیږی چې پورتنی آیتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابیانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبیدو ښکارندویی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنیوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پیړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پایله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنیو آیتونو کې ددې یادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهمیت باندی ټینګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيْلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيْلِ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).

هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډیرې مهمې دی. په دې آیت کې دتکویر کلمه راځرخیدل یا راتاوول ژباړل کیږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آیت معلومات د ورځواوشپو په یو بل کې د را تاوولو یا راځرخولو دځمکی شکل یا بڼه روښانوی . داقضیه په هغه صورت کې دامکان وړده چې ځمکه کروی یا ګرده بڼه ولری . قران کریم دځمکې ګرد والی په اوومه میلادی پیړی کې بیان کړی په داسې حال کې چې ستوروپیژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې ټولې علمی شمېرنې بې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستیو پیړیو کی ستوری پېژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دځرخیدو لوری

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه وینی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه چټکې وریځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).

دغه آیت نه یواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بیانوی. دوریځو ددرنو کتلو دخوځیدو لوری چې دری نیم څلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلویدیز له لوری نه دختیز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهیدو لپاره لویدیز لوری ترمطالعې لاندی نیول کیږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې یاده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لویدیز نه دختیز لوری ته ځرخیږی.

دځمکې شکل Geoid

وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبیا یی ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).

د(دحا) کلمه په عربی کې دښویونکی مانا لری چې د "دحو" له ریښې څخه دخپریدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزینت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسیره پردې دحو په یوه سوری کې دیوه غونډوسکی یا دیوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کیږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کی ځمکه ګرده بیضوی ده چې دغه دځمکې کیښودل یا نښتځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکې دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چې په سل ګونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انګیرله.

دځمکې قطرونه اوخلأ

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکې اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کی روښانه شوې چې ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چې ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.
که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چې کره نامنظمه وی. چې دا دځمکې پر بیضوی والی یو دلیل ګڼل کیدای شی.
برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړۍ تل د ودې په حال کې ده. مانا داچې خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکې اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چې یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکې دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چې په قرآن کې روښانه شوې هغه داده چې آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖۚ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وګرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکې په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتنی آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چې آسمان یا دځمکې چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.
نن‌ی پوهې هم دآسمان یا دځمکې چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چې هریو پوړ فزیکی ځانګړتیاو له اړخه اودګازونو اوډندو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.
دځمکې دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چې له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکې له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربخو دګتی وږ هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چې له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکې له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون ګازلری چې دماوراً بنفش له زیان لرونکو وړانګو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چې ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکې له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټیږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چې ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکې له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماورالبنفش وړانګې دآیونونو اومثبتو چارجونو دجوړیدولامل ګرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چې دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جګه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی ګرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ تول غږیزسیګنالونه چې له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکې ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنۍ پوړ چې له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکې له سطحې نه قرار لری او وروستۍ برید یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

17

• Magnetosphere مګنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پوری رسیږی.

قران فرمایي:

وَأَوۡحَىٰ فِي كُلِّ سَمَآءٍ أَمۡرَهَاۚ

هرآسمان ته یی دنده وروسپارله (١٢ فصلت)

په ریښتیا سره هم څه ډول به یی چې په وروستیو مخونو کی ولولو هریو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډیرې مهمی دندې په غاړه لری لکه دباران جوړول ، دزیان لرونکو وړانګو مخنیوی اونور.

أَلَمۡ تَرَوۡاْ كَيۡفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ طِبَاقٗا

آیا نه وینی. چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پیداکړل. (نوح ١٥).

دطباقا کلمه دطبقو یا پوړونو په مانا داځرګندوی چې هرپوړ په منظمه توګه یو پربل باندی قرارلری. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کیدای شی دځمکې دشاوخوا چاپیریال اووپوړونو څخه وی اوننی علم داثابته کړی چې دغه شین آسمان هماغه دځمکې چاپیریال دی له بیلابیلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکی قران ذکرکړی.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان یوه مهم صفت ته اشاره کوی.

وَجَعَلۡنَا ٱلسَّمَآءَ سَقۡفٗا مَّحۡفُوظٗاۖ

اوآسمان مو ساتندوی چت وګرځاوه(الانبیاء ٣٢).

دشلمی پیړی څیړنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپیریال دژوندانه دساتنې لپاره اساسی دنده لری. ځمکه دثاقب شهابونو نه ژغوری . دلمر وړانګې فلتر کوی اوهغه برخی یی چې دژوند لپاره زیان لرونکی دی دفع کوی. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمی اوګټورې دی هغو ته اجازه ورکوی. دماورای بنفش زیاتره وړانګې چې خطرلرونکی دی داوزون په پوړکې جذبیږی اویواځې یو لږڅه چې دنباتاتو دفوتو سنتیز عملیې اوتولو ژوو لپاره اړینې دی ځمکې ته رارسیږی. اوبله دنده یی له بی ساری یخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلأکې منفی ٢٧٠ درجو ته رسیږی. برسیره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطیسی ساحه چې دون آلن بلت په نامه یادیږی هم دیوه ساتونکی پوښ په توګه دزیان لرونکی وړانګو په وړاندې عمل کوی. دغه زیان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپریږی دژوو لپاره وژونکی دی.

دون آلن بت په هکله ډاکتر هوګ روسن وایی: په حقیقت کې ځمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسی منظومه کې دی لوړ کثافت لری دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والی دځمکې په شاوخوا دیوې ځواکمنی مقناطیسی ساحی دجوړیدولامل ګرځیدلی. دغه مقناطیسی ساحه دون آلن په نامه یوه محفظه جوړوی چې ځمکې دزیان لرونکی وړانګو له بمباره ژغوری.

که چېری دغه محفظه نه وای دځمکې پرسر به حیات موجود نه وو. هغه یواځنی بله ستوری چې ډبرینه مقناطیسی محفظه لری مریخ دی. خو ځواکمنی یی سل ځلی دځمکې له ساحی څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستوری مقناطیسی ساحه نه لری.

هغه انرژی چې په دې وروستیو کلونو کې د یوې آسمانی چاودنې په پایله کې منځته راغلی په دوهمه نړیواله جګړه کې په هیروشیما کې دکارول شوی بم سل میلیارده برابره اټکل شوی ده.

لنډه داچې دځمکې پرسر یو بشپړسیستم په کاردی چې ځمکه یی چاپیره کړی او له باندنیو خطرونو څخه یی ساتی . اودغه موضوع قرآن څوارلس پیړۍ مخکې بیان کړی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدونکی آسمان

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چې پوهیږو دځمکې چاپېریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکې لپاره یوه مهمه دنده لری څېړنو ښودلې چې یو یی ځمکې ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چې له ځمکې څخه خیږی هغه بیا ځمکې ته ستنوی. دبیلګې په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کې داوبو بخارچې دځمکې له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکې ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګې فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ ټولې رادیوی څپې چې دځمکې له لوری خپریږی دځمکې بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکې په اوږدو واټنونو کې برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکې وړانګې چې له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چې په شلمه پیړۍ کې موندل شوی د قرآن علمی معجزې دې.

دځمکې طبقې یا پوړونه

ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٍ وَمِنَ ٱلۡأَرۡضِ مِثۡلَهُنَّ

الله (ج) هغه ذات دی چې اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکې یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژی علم هم په دې باوردی چې ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر Lithosphere (water)

۲- کلکه برخه یا وچه Lithosphere (land)

۳- پوکه برخه Asthenosphere

۴- پورتنۍ پوښ Upper Mantle

۵ -کورنۍ پوښ Inner Mantle

۶- بهرنۍ هسته Outer core

۷-کورنۍ هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکې پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډیر نازک دی اوپریروالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چې لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفیر لاندې ډيرې سرې نيمه جامد دډېروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پريړوالى لرى چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادېږى. اونظر دځمکى پوښ ته دډيرې اوسپنې اومګنيزيمو درلودونکى دى. دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لرى چې دپوښ دوه برابره کثافت لرى. چې دکثافت دلوړوالى دليل يى همغه داوسپنې اونکلوداليأژوډېره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې. يوه يى بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پريړوالى لرى اوبل يى داخلى يا کورنى پوړ چې جامد اوکلک دى اوپريړوالى يى ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږى. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسى ساحه جوړوى .

دځمکې دچارچونو کانګې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږى اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوى. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځاى کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې خيړنې څرګندوى کله چې ځمکه سړه شى کثافت لرونکى مواد په اوبلن پوړکې غرقيږى اوسپک مواد پورته راځى له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکې مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لرى.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډير دى له دې کبله دځمکې دپوښ لاندى چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه درونډ وى.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډيرې زيرمې لرى زياتره زلزلې په کې پيښيږى. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشى څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړى چې ځمکه خپل چارجونه دکانګو(استفراغ) په څيردباندى غورځوى.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شى. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايى چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ى کوى چې داموضوع اوس اوس په جيولوژۍ علم کې پيژندل شوى ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جګوالى لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لرى. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندى دننه ځمکه کې ننوتې دى. دبېلګې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناځه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردى ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لرى.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کى مينځته راغلى . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړى ځواکمنه صفحه به ښکته لاړه شى اوبله به پورته راشى اوپه دى توګه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوى. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځى اويوه بيخلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوى. نو هرځومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وى په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پريړ وى اوبيخلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللى وى. پروفيسر سياويدا دنړې وتلى جيولوجست وايى: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوى د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لرى چې دوى استواره ساتى. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَٰدًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موړى) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستني (النازعات ٣٢).

"ارسها" يعني ريښه لرونکی ، ثابت اوټکوهل شوی. غرونه دځمکې په پوښ کې غزول شوی اودځمکې لاندی کرښې يو له بله سره تړی. دځمکې دمخ په تثبيت سره غرونه دپوړونو له ښويدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تويدو څخه مخنيوی کوی. عينا لکه دلرګيو تختې اوکندې چې يو پر بل ميخ شوی وی. دغرونو په واسطه دغې د تثبيت عمليې ته په ساينس کې Isostasy وايی. ايزوستازی عبارت دی د پوښ د پوړ دقوی توازن پورته خواته اودځمکې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دېبرو د ورستېدو ، دخاروی دکمېدو اودکنګل دويلې کيدو له کبله کوچنی کيږی په همدغه ډول کولای شی دکنګلځايونو دجوړيدو ، اوغورځونکو چاودونو اودخاورو دټوليدو له کبله ستر شی.

بناپردې کله چې غرونه سپک شی دموجودې قوې له لارې په مايعاتو کې پورته خواته ټيله کيږی اوپه هغه صورت کې چې غردروند شی دثقل قوی له لارې دپوښ دپوړ لورته ښکته ځی. نن پوهيږو چې دځمکې د مخې دبرين پوړچاودو له کبله د لامبووهنکوصفحو په څير داوبلنې لاوا په مخ قرارلری. څکه چې ځمکه په ډيرې چټکتيا سره په خپل محور راڅرخی که چيری غرونه دثبات لامل نه وی دغه صفحې به تل دځای دبدليدو په حال کې وای. په دې صورت کې به دځمکې په سر خاوره نه ټوليده او خاورې اواوبو به له يو بله سره تراکم نه کولای ، نباتات به نه راشنه کيدل . لارې اوکورونه به نه شوای جوړيدلای. لنډه داچې ځمکه به دژوندانه لپاره ناممکنه وای.

د الله (ج) په مهربانی سره غرونه لکه دموريو په څيرعمل کوی اوترډيره بريده دځمکې دسطحی دخوځښتونو څخه مخنيوی کوی. اودغه دلوړې پوهې بيلګه سلګونه کاله مخکې په قرآن کې بيان شوی ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن کريم فرمايی چې غرونه ولاړنه دی بلکې تل دخوځښت په حال کې دی.

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوينې ، لکه دوريځو په شان په خوځښت کې دی. (النمل ٨٨).

دغرونو دغه خوځښت دځمکې دقشر دخوځښت له کبله مينځ ته راځی . دځمکې قشر دپوښ په پوړباندې خوځيږی. لومړی ځل يوه آلمانی پوه الفرد وګنر په شلمه پيړۍ کې روښانه کړه چې لويې وچې په لومړی سره کې يو له بل سره نښتې وې اووروسته بيا دخوځښت له کبله يو له بله بيلې شوې اويو له بله لرې شوې.

پنځوس کاله وروسته له ده نه په کال ١٩٨٠ کې ځمکې پيژندونکی دده دنظريې په حقيقت پوه شوې. پنځه سوه ميليونه کاله وړاندې دځمکې لويې وچې يوله بل سره تړلې وی اوپه سويل قطب کې يی قرار درلود چې پوهانو ورته پانګيا نوم ورکړی. يوسلو اتيا ميليونه کاله مخکې دغه پانګيا په دوو برخو وويشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم ورکړشوی چې افريقا ، آسترالیا ، انترکتيکا ، اوهند په کې شامل وو. اودوهمې برخې ته يی لوريشيا نوم ورکړی شوی چې اروپا ، شمالی امريکا ، اوآسيا پرته له هنده په کې شامله وه. چې يوسلو پنځوس ميليونه کاله نور دغه دوه لويې وچې په ورو برخو وويشل شوی.

له پانګيا څخه جوړه شوې ټوټه په چټکۍ سره څوسانتی متره په کال کې خوځښت لرې چې دغه حرکت دځمکې پيژندوکو له خوا داسې تشريح شوی دی:

دځمکې قشر اودپوښ دپورپورتنۍ برخه چې سل کيلومتره پريړوالی لری په داسې پانو ويشل شوې چې Plates پلا تس په نامه ياديږی. شپږ لوی پانې يا صفحی اوډيرې نوری وړوکې پانې دی. دپانودفرضيې له مخې دغه پانې دځمکې په سر حرکت کوی چې زيادتره يی لويې وچې له ځان سره وړی. دلويو وچو خوځښت په کال کې له يوه نه ترپنځو سانتی مترو پوری اټکل شوی دی. اوځکه چې داپانې تل په خوځښت کې دی دجغرافيايی بدلونونو سبب ګرځې دبيلګې په ډول داطلس بحر هرکال يوڅه پراخيږی.

مهم تکی دادی چې قرآن غرونه لامبو وهونکی اوخوځيدونکی ښوولی اواوسنۍ پوهه هم لويی وچې خوځيدونکې جوتوی اودا خوځيدنه داسې نه ده چې په سترګو وليدل شی پس آيا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پيړۍ کې خلک پری پوه شول په اوومه پيړۍ کې بيان شوی وو په داسې حال کې چې هغه وخت به دومره خلک ددی آيتونو په اصلی مفهوم نه پوهيدل اودا بل دليل دی دالهی کلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خدای دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادريو. (المعارج ۴۰).

دمشرق يا ختيز اوهم لويديز لپاره دجمعې صيغې کارول داڅرګندوی چې لمر يواځې له يوه ځای نه نه راخيژی اونه هم په يوه ټکی کی لويږی اودالله قسم په دی موضوع دهغه اهميت باندې ټينګار کوی.

ځمکه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاويې باندی راڅرخی. ددې زاوی له کبله اودځمکې دشکل دګرد والی له کبله دلمرورانګې تل په يوه زاويه پرځمکه نه لويږی ، بنا پردې کله چې څوک داستوا له کرښې نه لری واوسی کولای شی ووينی چې دکال په اوږدو کې دلمر ختل اولويدل په بيلابيلو ټکو کې واقع کيږی.

څوک چې داستواد کرښې پر سروی تل دلمر ختل اولويدل په يوه ځای دلويديز اوختيز کې وينی. اوڅرنګه چې عربستان داستوا کرښې ته نږدی دی په بيلابيلو ټکو کې دلمرلويدل دليدو وړنه دی اوداسی ښکاری چې لمر له همغې يوې نقطې راخيژی اوپه يوه نقطه کې لويږی. خو ددې موضوع حقيقت قرآن څرګند کړی. (والله اعلم).

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ

آيا ويی نه ليدل چې موږدځمکې عزم کوو اودهغه له شاوخوانه يی رالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمکه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالکترونونه راځی تر يرغل لاندې نيول کيږی ، دغه لمريز بادونه ديرڅواکمن وی اوکولای شی چې دځمکی اتوموسفير دځمکې له کرې نه جلاکړی خودځمکې مقناطيسی ساحه يی نه پريږدی چې ځمکې ته زيان ورسيږی. دغه راز يادشوی آيت کولای شی په قطبونو کې دځمکې نقصان ته اشاره وی . په اوس وخت کی دځمکې دقطبونو دکنګلونو د تدريجی ويلې کيدو له کبله دسمندرونو د اوبوکچه مخ په لوړيدو ده . چې دغه داوبو زياتيدنه به کرارکرار دځمکې وچه راکمه کړی. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممکنه ده په سويل اوشمال کې دځمکې دساحلونو دنيولو په ماناوی.

نيويارک تايمز داسې رپوټ ورکوی:

" په وروستی پيړۍ کې دځمکې تودوخه دفارنهايت يوه درجه لوړه شوی اودقطبی کنګلونه دويلی کيدو چټکتيا ډيره شوې. دګاوارد دفضای انستيتيوت پوهان چې دامريکا دخلايی چارودموسسی NASA ناسا پورې اړوند دی لاسته راغلی رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ کلونو کې سره پرتله کړی چې پايلې يی دا جوتوی چې دقطبی کنګلونو پريړوالی پنځه څلويښت په سلوکې کوچنی شوی.

دغه راز په مصنوعی اقمارو کې اخستل شوی تصويرونه داڅرګندوی چې دځمکې دقطبونو کنګلونه په دې وروستيو کلونو کې ډير لږ شوی دغه موندنې کيدای شی دغه آيتونه تفسير کړی.

شريدل يا نقصان دځمکې په شاوخوا اويا دځمکې په وروستی برخه کې چې په قرآن کې يادشوی ممکنه ده يوې بلی علمی پيښې ته هم اشاره کړې وی.

دغه حقيقت چې ځمکه دخپل محور په شاوخوا راڅرخی اوبنه يی بشپړه کروی نه ده بلکې په دواړو قطبونو کې يوڅه کږکاګل شوی ده (شکل Geoid).

څېړنو ښوولی چې دځمکې قطر داستوا دليکې په دوام کې په خپل محور دڅرخيدو دقوی له کبله مخ په زياتيدودی اوله محور سره يی موازی قطر په دوو انجامونو يا دوو قطبونو کې مخ په کميدو دی . اوځکه چې ځمکه تل په خپل محور راڅرخی دغه بدلونونه به لاهم پيښيږی. د ننقصها کلمه هم نااستمراری حالت لری اوپه دواړوانجامونو کې دوامداره کمښت جوتوی.

دآسمانی اجرامو مدورشکلونه په هغو کې دثقل دقوی داغېزې له کبله مينځته راغلی. په داسې حال کې چې کروی شکل مطلق نه وی بلکې په قطبونو کې يوڅه هوار اوداستواپه محيط کې وتلی وی. دناسا NASA دشمېرنو له مخې افقی قطر يا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸۰۱ کيلومتره اومحوری قطر يا بين القطبی ۶۳۵۶۰۸ کيلومتر ه ده يعنې ۰.۳ فيصده فرق ددواړو په مينځ کې شته. دځمکې دشکل دغه ماډل چې په کال ۱۶۸۷زيږديز کې دنيوتن له خوا وړاندې شوی ، سلګونه کاله مخکې له قرآنه اخيستل کيدای شوای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ١٢).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو ثيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په مانادہ دالله سوګند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ١٩٤٥-١٩٤٦ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دثيرنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې ثېرنو په ترڅ کې ومونډل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې دبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسګونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمګماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

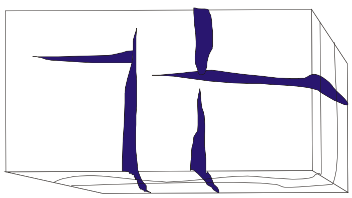

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتیب یوه زیاته اندازه تودوخه له لاسه ورکوي او د سمندري غرونو دډبرو ټوټې هم جوړيږي. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای نوله تودوخه به دځمکې دمخې له لارې ضایع شوې نه وای اوپه پایله کې به د ډيرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند نامکنه وای.
دداسې یوې مغلقې مسألې توضیح چې په نوې ټکنالوژۍ سره مطالعه شوې څوارلس پیړۍ مخکې په قرآن کې بیان شوې. چې دا هم دقرآن یوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا ٱلْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شدید قوت اوډېرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحدید ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته لیږلو په مانا ژباړل شوې کیدای شی داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوی وی اوهدف په کې داوی چې یو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تویدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپیژندنې معاصره پوهه وایی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنۍ فضا له ډيرو سترو ستورو څخه راغلې. نه یواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنۍ فضا څخه راغلې ، ددې دلیل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړیدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګریده اودلمر دهستې تودوخه شل میلیونه سانتی ګریده ده. اوسپنه له لمر نه په ډیرو لویو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو میلیونو درجو دسانتی ګریدو ته رسیږی تولیدیږی. کله چې داوسپنې کچه په یوه ستوری کې له یوه ټاکلی بریده ډیره شی دیوه ځلیدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه یی فضا ته آزادیږی.

دنواNova په نامه دچاودنو مخکینې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډیره اندازه دسمندرونو په تل کې دیوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکې چې له پنځومیلیونو کلونو سره برابريږی واقع شوی. دجیولوژۍ په پوړونو کې دډيرې اندازی ایزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدی وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لېږدول شوی.
قرآن په اوومه زیږدیزه پیړۍ کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې یا له پاسه رالېږل شوې. اویواځې الله (ج) دی چې پوهه یی په هرڅه رسیږی
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آیت کی اوهم دشلمې پیړۍ دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسیره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړيږی اوبیا ځمکې ته توږيږی .
خو په دغه آیت کې داوسپنې په اهمیت ټینګارشوی . مایکل ونتن وتلی مایکروبیولوژیست داوسپنې داهمیت په هلکه وایی :
" دژوند لپاره ډیر مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زیرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل کرځی اوبیا په خلاکې یی اتومونه خپريږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اودډیر لوړحرارت دجوړیدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکیمیاوی تفریق زمینه مساعدوی اودځمکې داتوموسفیر ګازونه اودهایدورسفیر پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه دیوې سترې ډاینمو په څیر کارکوی اودځمکې مقناطیسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطیسی ساحه دوان آلن ملاښدونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکوو ړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژۍ درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس نامکنه دی ، اوهیڅ هغه څه چې پورته یاد شول نه شوای جوړیدلای. هیمو ګلوبین نه شوای جوړیدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چې په میتابولیزم کې داحتراق سبب ګرځیدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مینځ کې ځواکمنې اړیکې ، دوینې سره کرویات او ځینې رنګینه ډیر لرې ستوری نه یواځې دژوند اړیکې له فلزاتو سره بلکې د نړۍ دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټینګار اهمیت په قرآن که واضح شوی. دالحدید سوره دوه نور مهم ریاضیکی اړخونه هم لري: الحدیددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحدید مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحدید د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

یو آلمانی پوه د ډاکتر فرندریاس یوردن په نامه داوسپنې داکساید ذرې دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولوجوړښت

ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَٱلَّذِىٓ أَخۡرَجَ ٱلۡمَرۡعَىٰ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحۡوَىٰ

هغه چې هرڅه یی پیداکړل اوسم یی کړل هغه چې اندازه یی کړل اولارښوونه یی وکړه هغه چې شنه ګیاه یی راوویستله اوهغه وخت یی وچ کړل اوتوریی کړل. (الاعلی 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړیږی ، میلیونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په یوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختو اوډبرو لاندې په پای کې په نفتواوګازو بدلیږی . دځمکې دقشر خوځښت ځینې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځی اودنفتو حجری په زرګونو مترو لاندې خښیږی. ځینې وخت دغه نفت دډبروله سوریو څخه راوځی اوله ځوکیلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوی چې دلته بیا تبخیریږی او قیر یی په ځای پاتې کیږی.
درې دغه یادشوی ټکی په ۲ او۴ پورتنیو یادوشوو آیتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلای شی . په ډیر ګمان د "المرعی" کلمه یعنې شنېلی کیدای شی دنفتو دجوړیدو لومړنۍ مادې ته اشاره وی. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوی" کلمه ده چې دتوربخوند شنیلی لورته اشاره ده . دغه کلمه کولای شی چې له نباتاتو نه پاتې شوی د فاضله موادو ورستېدل توضیح کړی ، چې دځمکې لاندې لاهم توریږی. اوداکلمه په "غثاء" ستایل کېږی چې دپریکړ شوی شنه واښه په مانا ده. دغه راز کیدای شی دهغو موادو په مانا راشی چې داوبو له لاری راوړل شوی وی یا داسی چې داوبو سر ته له ځمکی رااخستل شوی وی. په حقیقت کی نفت هم له ځمکی نه رابهېږی اودیوې تورې شنې بخوندې څک لرونکې مادې په څیر بهیږی نو وینو چې د"غثاء احوی" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آیت کی کارول شوې. څه ډول چې مو ولیدل دنباتاتو بدلیدل په اوبلنوسریښناکواوتورو موادو باندې ډیر مشابهت لری له نفتو سره ، ددغې موضوع بیانیدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلی مواد لکه پطرول نه پېژندل په خپله دقرآن کریم یوه معجزه ده.

د وخت نسبیت

د وخت دنسبیت حقیقت باندې پوهان اوس پوه شوی اوانیشتین دشلمې پیړۍ په لومړیو کې دغه فرضیه بیان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړیکی لری. په داسې حال کې چې قرآن کریم ډیر مخکی دوخت دنسبیت مسأله بیان کړی ده.

وَإِنَّ يَوۡمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلۡفِ سَنَةٖ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه یوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعۡرُجُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيۡهِ فِي يَوۡمٖ كَانَ مِقۡدَارُهُۥ خَمۡسِينَ أَلۡفَ سَنَةٖ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنی آیت نه په روښانه توګه دوخت دنسبیت مسأله څرګندیږی.

په شپږوورځو کې پیداکیدل

إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٖ

ستاسو هستونکی الله چې ځمکه اوآسمانونه یی په شپږو ورځو کې پیداکړل (الاعراف ۵۴).
بله موضوع چې دقرآن اوننی ساینس په مینځکې همغږی جوتوی هغه دنړی عمر دی . پوهانو دنړی ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسومیلیاردو کلونو پوری اټکل کړی دی . قرآن وایی چې نړۍ په شپږو ورځو کې پیداشوې دغه دوه وخته سره له دې چې په ظاهره له یوبل سره په تضاد کې ښکاری خو په حیرانوونکی ډول یوه له بل سره ورته والی لری په حقیقت کې دغه دواړه رقمونه صحیح دی یعنی چی نړۍ په شپږو ورځو کی چې زموږ له اووه لس میلیاردو کلونو سره معادله ده پیداشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبی دی یعنې دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلری . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شی دشپږو پړاوونو په مانا وی

څکه په څمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپتون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یې له ۸ ، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شپې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډیر ژر له هغه څه نه چې موږ یې اوس وینو تیریده ، څکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زیښبنل شوی ټکی په شان ؤ . دنړۍ ارتبدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دملیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأ کې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشپې انرژۍ دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده وارې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستی له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېرومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، څکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دڅمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 365،25 / ورځې6000000000000

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دڅمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرڅومره نړۍ پراختیا موندلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. څکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دڅمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیدایښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابرېږی دڅمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دڅمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دڅمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دڅمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دڅمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دڅمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلیږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دڅمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یی وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ؤ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه تول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هود اوتصمیم څخه په کارلویږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښیښه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړی وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هيڅ يوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نيمه ثانيه وروسته له اصلی پيښې نه منيځ ته راځی.

داکتر ليبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتيا پيداشی په دماغ باندی دجراحی عملياتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ويښ ؤ ترسره کړې. ليبت ترعملياتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبرېښنا په واسطه تحريک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره يې يو څه لګيدلی. ترعملياتو لاندی کس وويل نيمه ثانيه مخکی دده په لاس يو څه ولګيدل . له دې اندازه اخستنې سره ليبت دې پايلې ته ورسيد چې ټول ادراکونه دماغ ته ليږدول کيږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحليل اوتعبيريږی زه يا Ego له هغه څخه نه خبريږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له يوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته ليږدول کيږی.

يعنی ، د يوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصميم مخکې له هغه نيول کيږی چې زموږ شعور يې اړتيا وينی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبريدو ترمينځ يوواټن اوورسته والی وجود لری. په بله وينا موږ هغه وخت له خپل تصميم نه خبريږو چې له مخکی نه يې پريکړه شوی. داڅرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پېښيږی. اوله دې نه داڅابتېږی چې راتلونکی په پريکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.

په يوه بله تجربه کې همدغه فروفيسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پرېښودل څو چې خپلې ګوتې ديوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله يې دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونيو. په واقيعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعاليت مخکې له دې چې هغه شخص تصميم ونيسی پيل شو. په بله وينا د(وکړه يا مه کړه) قومانده شخص ته ورسيده ، وروسته له هغه دشخص دتصميم نيولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نيمې ثانيې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصميم نه نيسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نيول شوی تصميم عملی کوی.البته دماغ يو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پيښ شوی هغه له مينځه وړی. په همدې دليل هغه وخت ته چې موږ اوس وايو په حقيقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.

داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کيږی.

د زوجونو يا جوړو پيدايښت

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ سپېڅ

لی دی هغه الله چې ټول يې جفت پيداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کيږی ، اوله دوی نه (راپيداکيږی)اوپه هغه څه چې نه پوهيږی دوی. (يس ۳۶).

زوج يا جفت دښځې اونر په مانا کارول کيږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهيدل لا ستره مانا لری. په ريښتيا هم هغه وخت يواځې ددې کلمې يوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال ديرک په نامه يو انګريز فزيکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پيداشوې ، په کال ۱۹۳۳زيږديز کې يې دنوبل جايزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجيت اودمخالفو خانګړتياو درلودنکو پديده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درلودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظريه وايی چې هرچېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مينځه تلل يی په خلاکې واقع کيږی.

دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپير پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پيړی مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډيرګټه لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ۱۰).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزيې وړنه دی خو اوس اوس ساينس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزيه کيږی.

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَ [illegible] وَلَا أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږي له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنې يا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آيت اتوم اوله هغه نه کوچنيو ذروته اشاره لری.
ترڅه باندې دوه لسيزو وړاندې (ددې کتاب ترليکلو) پروتون اونيوترون داتوم کوچنۍ ذرې پېژندل کيدې په دې وروستيو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند يوه ځانګړی څانګه چې دپراکتيکال فزيکس په نامه يادېږی جوړه شوې څو چې دغه ذرې ترڅېړنې لاندې ونيسی. دذروی فزيک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونيوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه يادېږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی يعني 10^{-18} متره (يو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آيت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونيوترونونه يو ځای شوی اواتوم يې جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن يوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزيې او اوله وزن نه يې بحث کوی.(اتومی وزن ډېر کوچنی وی چې دمندليف په جدول کې د عناصرو وزن يادشوی اوکله چې قرآن نازليده اتوم لا چا نه پېژانده وزن خو يې لاپرېږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آيت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې يادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نيسی. پښتوژباړونکی)

تياره يا تور سوری

په شلمه زيږديزه پېړۍ کې دخلاپه هکله ډيرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه يوه يې په دې وروستيو کې څرګنده شوې اوهغه تياره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړيږی چې يو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه يوه تورسوری په لايتنهای کثافت سره چې حجم يې له صفر سره مساوی کيږی چې يوه ډېره زوروره مقناطيسی ساحه لری بدليږی. دغه تورسوری په ډيرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دليدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور يا روښنايی نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطيسی قوې چې په خپل شاوخواکې يې جوړوی موندل کيدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ ميلادی کې ديوه امريکايی فزيکپوه جان هويلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګيرل کيده چې ټول ستوری ليدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه ليدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مينځه تللی (Collapsed) ده. له داسې يوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولری اويو کوچنی ځای په خلأکې ونيسی نور نه شی کولای تير شی ، دهغه لايتناهی دثقل قوه ډېر چټک شيان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دېبلګې په ډول ديوه ستوری دسوځيدو پړاو چې دری ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پايه وسوځيږی ، ديوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کيلومترو په قطر شی په هره توګه به ديوې تورې سوړې په څير شی اودليدو وړ به نه وی ، خو په نامستقيم ډول به خپله اغيزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کيدای شی دامبارک آيت همدې موضوع ته اشاره کوی:

وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٱلنَّجۡمُ ٱلثَّاقِبُ

اوڅه ډول پوهيدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تياره کې) (الطارق ۳-۲).
برسېره پردې ډېر لوی ستوری هم دخلأ يوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه يواځې دخلأ دتاوراتاويدو لامل کرځی بلکې ديوې ټوټه کيدو لامل هم کرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب يواځې د الله (ج) کلام دی.

فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضاني ستوري

دالطارق دسورې په لومړیو آیتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له ریښې نه دکلک وهلو په مانا چې غږ جوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آیت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو یعنې همغه له غږ سره دوهلو په مانا وی په یوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آیت کې وایی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه یا په تیاره کې نفوذ کوی . په شپه کې پیداکیږی مخکې ځی ، نبضان لری چټک اوپریکونکی دی. اوقسم یی یاد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول دیوې مهمې علمی موضوع په اهمیت باندې دلالت کوی.
هغه څیړنې چې جوسلین بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبریج په پوهنتون کې کړی د یوه منظم راډیوی زیګنال له لارې یی داخبره تایید کړه. مخکې له هغه څرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپیژندونکو روښانه کړه کله چې یوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخیدو راځی اودهغه مقناطیسی ساحه هم په څرخیدو راځی اوډیره قوی کیږی. دبېلګې په ډول زرمیلیارده یا یو تریلیون ځلې دځمکې دمقناطیسی قوی څخه ځواکمنه کیږی. هغوی داسی جسمونه وموندل چې په ډیره چټکۍ سره تاویږی اوقوی رادیویی څپې دیوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.
وروسته ډیر ژر څرګنده شوه چې ددغه زیګنال سرچینه دنیوترونی ستورو ګرځیدل دی . دغه نیوترونی ستوری نوی موندل شوی چې دنبضانی یاPulsar په نامه یادیږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پایله کې مینځ ته راځی دډیری کتلې اوروښنایی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځینې دهغوی ۶۰۰ ځلې په یوه ثانیه کې په ځان راڅرخی.
دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو یا منظم ښوریدو په مانا ده چې په هرځل ښوریدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری وموندل شی په قرآن کریم کې یاده شوې ده.
نیوترونی ستوری په خپل ځان یا خپله هسته کې دراغونډیدو په پایله کې له ډیرو سترو ستورو څخه مینځته راځی. یو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخیدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطیسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې یی راغونډوی . ددغو نیوترونی ستوور بې سارې مقناطیسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دریم آیت کې دثاقب کلمه یعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری داښکاروی چې ستوری په تیاره کې یو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهیدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به پوه شې ؟
(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن یوه بله معجزه دشعری ستوری یادونه ده چې په یوویشتمه پیړۍ کې پیژندل شوی.
دنجم سوری په ۴۹ آیت کې دشعری ستوری یادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځلیدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅیړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری یی **شعری** .الف یا Sirius-A چې ځمکې ته نږدی دی اوروښانه دی ، دوهم یی کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دلیدو وړنه دی د **شعری**-ب یا Sirius-B په نامه یاد یږی.
دشعری د ستوری مدار بیضوی دی اویو دور چې دیوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نیسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لینستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آیتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه یادونه کړې وه .

وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعْرَىٰ

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولیندیوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَٰتِ وَٱلنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایی پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغی انرژی وی چې چې له سرچېنې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.

په زره پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.

په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژی له مخې چې دالکترومقناطیسې ځلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوټول ډولونه دانرژی دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په چټکتیا اوشدت له مخې مختلفی وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.

ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۰،۳ نه تر ۱،۵ مایکرونه دی چې درې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه وړوکې برخه ده. اونورځایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښېی په داسې حال کې چې له اورسره تماس لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه په ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژی ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له برېښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په بریښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژی ده نو هغه به برېښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبرېښنا دتېریدو له کبله دوه زرو سانتی ګیریدو ته ورسېږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمېر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.
باید دا وویل شی چې برېښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستورې کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرخېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دخپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یی تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمینځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسېږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترڅو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.
په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو دروند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبرېښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمُ ٱلۡبَرۡقَ خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې برېښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته درښیی اودرنې وریځې رااوچتوی.(الرعد ۱۲).

کله چې قرآن نازلیده نامکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله څیړنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یی بیانولی شی اوبس.

د باران اندول

وَٱلَّذِي نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءَۢ بِقَدَرٖ فَأَنشَرۡنَا بِهِۦ بَلۡدَةٗ مَّيۡتٗاۚ

هغه څوک چې له آسمانه یی باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یی پرې ژوند ی کړه (الزخرف ۱۱)

نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.
دغه ټاکلی اورښت دنویو څیړنو په پایله کې وموندل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږې چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږې ، مانا داچې اوبه دیوه اندول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دځرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پوری تړلی دی. که د اوسنی وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه دول منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داورښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اودژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه څه ډول چې په قرآن کې راغلی راکوزیږی.
ټاکلی کچه یواځې دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یی هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو آلمانی فزیکپوه فلیپ لینارد چې په کال ۱۹۰۵ کې یې دنوبل جایزه هم ترلاسه کړې ومونده چې دباران دڅاڅکی دحجم په ډیریدو سره دهغه چټکتیا هم ډیریږی ترهغو چې څلورنیم ملی مترو ته ورسیږی. اوکه له دې نه دباران دڅاڅکی دحجم کچه ډیره شی چټکتیا یې په ثانیه کې له اتومترو ډیریږی. دلیل دادی چې دسترو څاڅکو شکل دهوا دبهیر له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زیاتوی اوپه پایله کې دڅاڅکی دلویدو چټکتیا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړیږی یوه ستره پوښتنه وه چې پیړۍ پیړۍ بې ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپیژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړیدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نیسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخیرېږی اوهواته پورته کیږی بیا وریځې جوړیږی اودریم دباران څاڅکی جوړیږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقیقه توګه روښانه شوی:

ٱللَّهُ ٱلَّذِى يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُۥ
فِى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهُۥ كِسَفًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالیږی څو چې وریځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې یې منبسطوی اوټړی یې اوبیایی سره بیلوی اوباران به ووینی چې څاڅکی څاڅکی له هغه توییږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آیت سره اړیکې مومی:

<u>لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالیږی:</u>

ډیر شمیر حبابونه دسمندرونو دمخې له ځګ نه جوړیږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه ذرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کیږی اووریځې جوړوی ، وریځې داوبو دوړوڅاڅکواودسمندر دمخ داوبودتبخیر څخه جوړیږی.

<u>دوهم پړاو: څوچې وریځې راپورته کړی :</u>

وریځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډیږی (یو پرسلو ملی مترو قطر لری) وریځې په آسمان کې معلقې پاتې کیږی اوبیا خوریږی. اوپه دې توګه آسمان له وریځو پوښل کیږی.

<u>دریم پړاو: اوباران وینی.</u>

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نیسی یوبل سره یو ځای کیږی ، پنډیږی اودباران څاڅکی جوړوی . اوهغه څاڅکی چې نظر وهواته درنیږی وریځې پریږدی اولاندې راتوییږی.
څه ډول مو چې ولیدل دباران دجوړیدو هرپړاو په دې مبارک آیت کې یادشوی. په یوه بل آیت کې دباران دجوړیدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودی نه لیدل چې الله وربځې له هرلوری نه وشړی څو چې یوبل سره یی وتړی ، راټولې اومتراکمې یی کړی ، هغه وخت به ووینی چې دباران څاڅکی دوریځو له مینځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی څوچې هرچاته خدای وغواړی ولیږی اوپر هرچا یی چې وغواړی ونه لیږی اودبریښنا روښنایی داسې ولیږی چې سترګې یوسی (النور ۴۳).

دېوهانو څېړنې دوریځو دډولونو په برخه کې حیرانوونکی پایلې درلودې ، بارانې وریځې دتاکلی سیستم اوپړاوونو پربنسټ جوړیږی چې عبارت دی له :

۱.دیو بل په لور دراټولیدو پړاو: کوچنۍ وریځې یوځای کیږی یوهستره وریځ جوړوی.

۲. دتوییدوپړاو: کله چې کوچنۍ وریځې سرپه سرشی اوسترې وریځې جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواووځخه ډیر وی ، چې دغه سرپه سرکیدل په عمودی ډول دوریځو دکتلې دلویدو لامل ګرځی لکه (غر) . دغه عمودی لویدل دورځې له خوا دکتلې دستریدو لامل دځمکې سرې برخی ته کېږی . سړه سیمه کې داوبو څاڅکی جوړیږی اوکرارکرارلاندې تویږی. کله چې دغه څاڅکی دومره لوی اودرانه شول چې دوریځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلۍ په څیر راکوزیږی.

باید په یاد ولرو چې هواپېژندونکی په دې وروستیو کې دټکنالوژی لکه کمپیوټر ، الوتکې ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهیدوبریالی شوی دی په داسې حال کې چې دغه موضوع څوارلس پیړۍ مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

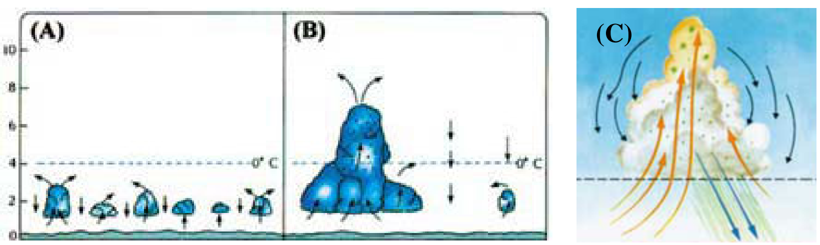

باران مړه ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا
لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکې اوبه راولېږلې څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چې له څارویو اوانسانانو مو پیداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه یواځی داچې دژوو بنسټیزه اړتیا ده دسرې په څیر دشنه کیدو اوتقویه کیدو ځانګړتیا هم لری. باران چې دسمندر له سطحې نه تبخیریږی اووربځو ته رسیږی داسې موادو درلودونکی دی چې ځمکه پری ددوهم ځل لپاره ژوندی کیږی. دغه څاڅکی دداسې یوډول سرې له ځانګړنې نه برخمن دی چې دسطحی راکښل کیدونکو وروڅاڅکو په نامه یادیږی . دغه څاڅکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورتنۍ سطحې څخه جوړيږي چې بيولوجيستان ورته ميکروسکوپي پوړ وايي . دغه پوړ دملي متر له لسمې برخې نه هم کوچنى پريږوالى لرى ، دډيرو عضوي موادو چې دالجى اونورو ژونديو ميکروسکوپي موجوداتو څخه په لاس راتلاى شي جوړيږي. دغه مواد سره يوځاى کيږى اوفاسفورس ، مګنيزيم اوپوتاشيم چې دسمندرپه اوبو کې ډير لږوى اودغه راز داسى فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوى. په دې توګه دځمکى نباتات ډيرهغه مواد چې دخپلې ودى لپاره ورته اړتيا لرى دباران له څاڅکو څخه په لاس راوړى.

هغه مالګې چې دباران له څاڅکو سره راځى دسرې دجوړيدو لپاره يى يوه بيلګه ګڼلى شو چې حاصل پرې زياتيږى. په Aerosol ايرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زياتوى. لنډه داچې باران يوډول سره هم ده . يوه پيړۍ دباران په اوريدوسره يوه شاړه ځمکه کيداى شي دکښت وړوګرځى . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتيا وړتوکى له سمندرونو څخه په لاس راوړى.

په دې توګه هرکال يوسلو پنځوس مليونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوريږى. که دباران دغه ځانګړنه نه واى دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډيره لږ ه واى ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مينځه تللى واى. په قرآن کريم کې دباران ددغې ځانګړتيا په اړه معلوما ت ددې کتاب له بې شمېره معجزو څخه يوه معجزه ده.

د ږلۍ ، تالندې اوبريښنا جوړيدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آيا ودى نه ليدل چې الله وريځې له هرلورى نه وشړى څو چې يوبل سره يې وترى ، راټولې اومتراکمې يې کړى ، هغه وخت به ووينې چې دباران څاڅکى دوريځو له مينځ نه لاندې توى شي اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوى کړى څوچې هرچاته خداى وغواړى ولږيږى اوپر هرچا يې چې وغواړى ونه لږيږى اودبريښنا روښنايي داسې ولږيږى چې سترګې يووسى (ويې بريښوى) (النور ۴۳).

په دغه آيت کې ږلۍ اوبريښنا ته اشاره شوې. او دهواپيژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلۍ ديوې ډيرې سړې اوکنګل شوى برخې نه توپيرى ، وريځې بريښنايي کيږى . اوبلن څاڅکى په دغه برخه کې کنګل کيږى اوکله چې دږلۍ دانه يا کندرکى جوړيږى ، پته تودوخه ترې آزاديږى . دغه تودوخه دږلۍ سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلۍ په شاوخواکې شته توده ساتى . کله چې دږلۍ دانه دکنګلونو سره تماس مومى يوه مهمه پيښه مينځته راځى . الکترونونه ديوه ساړه شى نه دتاوده شى په لورى ځى . په دې توګه دږلې دانه منفى چارج نيسى . دغه اغېزه دسړو څاڅکو اوږلۍ ددانو له تماس څخه پيښيږى او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لرى پرې ماتيږى. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دى دهوا دبهير له لارې هوا ته پورته کيږى. اوس چې ږلۍ منفى چارج لرى دوريځې لانديني برخې ته لويږى نو له همدې امله دوريځو لانديني برخه منفى چارج اخلى اودغه بهير دبريښنا دجوړيد لامل ګرځى نو له دې څخه ځرګنديږى چې ږلۍ دبريښنا دجوړيدو لامل دى.

لانديني آيت دبارانى وريځيو اوبريښنا په مينځ کې داړيکو ،اود بريښنا دجوړيدو ځرنګوالى روښانوى .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په څير وريځې په آسمان کې چې په هغو کې تياره اوتالنده اوبريښنا وى. (البقره ١٩).

بارانى وريځې دډير حجم اووزن درلودونکى وى چې پراخوالى يې تردډوسوو شپېتو کيلومترو پورې اوجګوالى يې تر دولسو کيلومترو پورى رسيږى. له دې کبله يې لانديني برخه تياره وى او داوبو اوکنګل دزياتوالى له کبله دلمر وړانګې نه شى کولاى له هغو تېرې شى . نو له همدى کبله دلمر لړه انرژى ځمکې ته رسيږى.

په دغه آيت کې دتالندې اوبريښنا دجوړيدو پړاوونه دوريځې دتيارې نه وروسته ياد شوى. په وريځو کې يو بريښنايي چارج جوړيږى ، کله چې هوا ونه شى کولاى دعايق په څير عمل وکړى ددغو چارجونو تږليدل ديوى شارټى اولمبې لامل ګرځى چې دمثبتو اومنفى چارجونو ديوځاى کيدلو له کبله مينځته راځى او دبريښنا ولتاژ ان تر يو ميلياردو ولټو ته رسيږى . دغه لمبه يا چې موږ ورته بريښنا وايو ددوو وريځو دکتلى ياهم دوريځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفى چارجونو دټکر له امله مينځ ته راځى. (کله چې دوريځو مثبت چارجونه دځمکې له منفى چارج سره يوځاى شى نو په ځمکه کې دتندر دلويدولامل همداوى) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زياتيدل دبرېښنا دخط په تګلورى کې تر لسوزرو سانتی کريدو پورې د تودوخې لامل ګرځی چې په پايله کې يی هوا په چټکۍ سره پړسيږی چې دتالندې دغږ لامل ګرځی.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبيح وايی (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکی بادونه

دقرآن کريم په يوه آيت کې دباروركوونكو بادونو اودباران جوړيدل يادشوی :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکی بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تولوته اوبه ورکړی (الحجر ٢٢).

دغه آيت څرګندوی چې دباران دجوړيدو لومړی پړاو باد دی . له شلمې زيږديزې پېړۍ څخه مخکې داسې انګيرل کيده چې دباد يوازېنی دنده دوريځو راوړل دی. په داسې حال کې چې دهوا پېژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په بارورکونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وويل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړيږی کله چې دغه حبابونه وچوی بېشمېره دملی متر په سلمه برخه کوچنۍ ذرې هواته پورته کيږی. دغه ايرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شويودوړو اولړو سره له باد سره يوځای راځی اوسره ګډېږی دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتېږی اوخوځښت کوی ، په پای کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کېږی څوچې دابودبخارونو سره تماس مومی . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوی اوداوبو څاڅکی جوړوی چې ټول يوځای وريځې جوړوی اوپرځمکه دباران په څېر اورېږی. نو وينو چې څه ډول باد تبخير شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه يی اخلی بارورکوی اودوريځو اوباران په جوړيدو کې مرسته کوی.

دباد له لاری دباران اووريځو په جوړيدو کې دغه ارزښتنا ک ټکی سلګونه کاله مخکې کله چې دطبيعی پديدو په هکله پوهې ډير لږ پرمختګ کړی و په قرآن کې بيان شوی.

بله مهمه مسأله په دې آيت کې دګلانو په تلقيح اوبارورکونه کې دباد ونډه ده.

ډير ګلان خپل ګردونه يا Pollen دباد له لارې شېندې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوی. ډير نباتات له پرانستو(دخپريدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هګې لرونکی نباتات چې ګل کوی اودشنې ګیاه په څيرنباتات ټول دباد له لارې القاح کېږی. باد د نبات له يوه بوټی نه بل همغه ډول بوټی ته ګرد لېږدوی اودالقاح عمليه ترسه کېږی.

تردې وروستيو پورې دغه حمل ورکونکی ميکانيزم څرګند نه وو ، کله چې څرګند شوچې نباتات هم دنارينه اوښځينه جنس درلودونکی دی دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله څرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوی اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرخومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یی دفشار توپیر زیات وی څواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډېر توپیر سره سره لکه داستوا دکرښې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډېر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چېرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربېره دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به څواکمنو برېوکېو اوتوپانونو دوام درلود.
دتصریف لغت یعنی څوواره راتاوول ، لوری ورکول ، ښه ورکول تنظیمول او اوخپرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر دډول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمېږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینېږی.

فوتو سنتیزڅه دډول سهار مهال پیلېږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کېږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو ستنېز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یی اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یی داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.
د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسېجن له مخې چې جوړوی یی اندازه کېږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې ډیرې متراکمې وی ډیرې تولیدېږی . دلمرختو په وخت پاڼې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه انډول دفوتو ستنېز عملیه ګړندی کېږی. ماسپښین مهال فوتو سنتېز ورو کېږی اوسااخستنه زیاتېږی ځکه تودوخه ډېرېږی اوخوله هم زیاتېږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمېږی نو خوله هم کمېږی اونبات ارام کوی.
د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دسااخستنې اساسی توکی دی پیلېږی اوډیره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پیړۍ مهمه موندنه بلل کېږی.

شپږ مالیکوله اکسیجن + شپږ مالیکوله قند ← فوتو سنتیز ← شپږ مالیکوله کاربن دای اکساید + شپږ مالیکوله اوبه

$$6H_2O + 6CO_2 \text{ — Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږي

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوي دي آیت پورې تړاولري:

دوه سمندرونه یې یوبل ته نږدې اومخامخ کړي خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ نه کوي (الرحمن ۱۹-۲۰).

سمندرپېژندونکي په نږدې وختو کې پوه شوي چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته دېرې نږدې دي اویو له بله سره تماس لري خو سره نه مخلوطېږي . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحې راکښنې توپیر یې داسې عمل کوي چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.
دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرګې اوداطلس سمندرګې تل جذر اومدونه پېښېږي اوځواکمنې څپې لري او اوبه یې یو په بل کې ننوځي خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومي. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتي.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یې یوپه بل کې ننویستل یو یې خوندور اوخوږ کړ اوبل یې وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا تریو اوتریخ اوددوی په مینځ کې یې داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسي(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحې راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوي چې برسېره یې بله څپه وي اوپرسرېې أَوْ كَظُلُمَٰتٍ فِى بَحْرٍ لُّجِّىٍّ يَغْشَىٰهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ سَحَابٌ وربځې دی (النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وي . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دڅېرې ، په هغو کې دژوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یې معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړي . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شي کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبي اوددوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یې تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوي.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوي: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لري په ځان کې رانغاړي. دغه څپې کټ مټ دسطحې څپو په څېر وي اوپه همغه توګه له منځه ځي . دغه کورنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږي بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شي.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوي

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندي له وېښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصیة کاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډېر عجیب دی . ننیوځېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې څوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:
"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګرېزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا درېښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.
په ډاډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخی ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په ياد سره زړونه آرام مومي

د امريكې د څېړونو په ملي مركز كې د داويد لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلكوترمېنځ په پرتله كولوكې حيرانوونكې پايلې ترلاسه كړې: دېبلكې په توګه باايمانه اودينداره خلک شپېته په سلو كې تر بې دينه خلكو لږ دزړه په ناروغې اخته شوي وو ، دوينې لوړفشار اودځان وژنې پېښې هم په مؤمنو كسانو كې ترملحدينو اوبې دينو خلكو ډېرې لږې وې .

دعقلي طب يوه نړيواله مجله رپوټ وركوي چې بې عقيدې خلک زيات ناروغه كېږي اودژوند اوږدوالي يې كم دی. دمعدې اوتنفسي سيستم ناروغي شپيته په سلو كې ترپرخداى باورلرونكو خلكو نه په هغوى كې ډېره ده.

ارواپېژندونكې هم ورته پايلو ته رسېدلي ، يعنې چې عقيده دانسان اروا ځواكمنوي اوروغتيا ښه كوي. دغه توضيح به كفايت وكړي خو مسأله هغه وخت لا روښانه كېږي چې عملي تجربه سرته ورسېږي .

ايمان په الله (ج) له هرې بلې رواني انګېزې نه ځواكمن وي. دهربرت هنس دڅېړنو مركز چې دامريكې دهارواد پوهنتون كې دی په دې هكله په زړه پورې اوحيرانوونكې څېړنې اوپايلې لري. سره له دې چې ډاكتر هربرت خپله عقيده نه لري اويو ملحد دی ،خو دې پايلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغيتا كې له هربل څه نه ډېره اغېزه لري. ده ثابته كړه چې هېڅ عقيده دومره اروايي آرامښت انسان ته نه وربه برخه كوی لكه پر الله (ج) ايمان يې چې ورپه برخه كوي.

دانسان دجسم اوروح اوايمان په مېنځ كې داړيكوپه هكله څه دليل موجود دې ؟ دی وايي: چې جسم اوروح داسې تنظيم شوي چې بايد پرالله (ج) عقيده ولري.

أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ

اودغه حقيقت چې دطب نني پوهه پرهغه اعتراف كوي په قرآن كې ياد شوی :

پوه شی چې يواځې دالله (ج) ياد زړونو ته ډاډ وربښي(الرعد ٢٨).

ولې هغه كسان چې پرالله ايمان لری اودهغه عبادت كوی جسماً اوروحاً روغ دی. ځكه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل كوی. هغه فلسفې اوسيستمونه چې دخلقت دحقيقت خلاف وی تل درد لرونكي اوغم راوړونكي وی.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هكله لری . څه ډول چې پاتريک ګلاين وايی: "په وروستيو پنځه ويشتو كلونو كې علمی څېړنې اواروا پوهنه ځرګندوی چې دينی اعتقاد ددماغی روغتيا لپاره منطقی اوجوړونكې عامله اړتيا ده.

په اسلام كې بخښنه اودهغه روغتيايي ګټه

خُذِ ٱلْعَفْوَ

په قرآن كې يادشوی يو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونيسه(وكړه)(الاعراف ١٩٩).

وَجَزَٰٓؤُا۟ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو كه چا عفو وكړه هغه اصلاح وكړه. اجريی الله(ج) وركوی (الشوری ٤٠).

څوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وی ځكه چې ډېر ژر به عصبی شی اوپه خطا به اخته شی. په داسې حال كې چې قرآن وايی: چې عفوه له انتقام يا كساد نه بهتره ده. ځكه باايمانه كسان بخښونكی اوصبرناكه وی.

وَٱلْكَٰظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کړاروی اوخلک بخښی (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډیر توپیر لری . ځکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کښنوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، ځکه هغوی پوهېږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی ځکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له ګناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.

دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.

داکټر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی داروپوهنې په څانګه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسېسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډیر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلګې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دګېډې درد ترپخوا لږ وو.

د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه ګڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باورباندې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لړخپګان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل ګرځی.

برسېره پردې داکټر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.

په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې روانې ستونزې اوارواییی ناروغی لږې دی. داکټر هربرت هنسن چې دغه څېړنې بې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژۍ یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایچر کواچی دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخویه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږې اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچی وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نبغ په نبغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجګړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.

څېړونکې پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غتوی ، دوینې دټینګېدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل ګرځی.

دغه راز قار اوغصه بېرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دپرسوب سبب ګرځی. دغه پروتینونه دزګونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.

ټولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خوندوره اودروغتیا لپاره ګټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرګونو ښلکو څخه یوه ښلکه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) وویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غږ کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول ګرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه ښلکه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودګناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.

هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژۍ په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډیر کسان هغه وخت الله (ج) ته راګرځی چې له طبیب اودرملو ځنې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
ٱلْإِنسَـٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَآ إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُۥ

کله چې انسان په زیان کې شي په هرحالت کې چې وی ، ناست ، ولاړ ، یا غزېدلی موږ ته دعا کوی اوهغه وخت چې رنځ یی لرې شي داسې دغفلت په لور ځی چې ګواکې موږ یی هیڅ دخپل زیان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (یونس ۱۲).

یعنی په هرحال کې حتی دروغتیا اود ستونزو د نه لرولو په حالت کې هم باید انسان لمونځ وکړی اوله الله (ج) نه دهغې هوساینې لپاره چې ورکړې یی ده مننه وکړی.
ددعا اولمانځه ډیر مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص باید زیار وباسې چې دده دعا له عمله سره یوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره یعنی دهرخه سرته رسول چې دسرته رسېدو امکان یی وی. لکه ناروغ چې دعا کوی برسېره پردې چې دعا کوی باید طبیب ته هم ورشی اودرمل هم باید واخلی. څکه الله (ج) هرڅه په دنیا کې یوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره یی سببونه پیداکړی اوهرڅه دټاکلو اسبابو له لاری واقع کېږی. نو هرڅوک له الله نه باید په داسې حال کې چې صبر اومتانت به لری دښوپایلو انتظاردې ولری.
ډاکتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټکې روغتیا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ېولو ته توصیه کوی.
د نیوزویک Newsweek مجلې د "الله (ج) اوروغتیا ترسرلیک لاندې ، چې په کې لیکل شوی آیا دین سمه درملنه ده اوولې ساینس ایمان راوړی؟ د۲۰۰۳ کال دنومبر په لسمه ګڼه کې یو شمېر مقالې خپرې کړی.په هغو کې ویل شوی چې عقیده دناروغ مورال اوچتوی اودروغتیاموندنې دګړندیتوب لامل یی ګرځی.سانیس منلې چې ایمان دچټکې اوآسانه شفا موندنې لامل کېږی.
د مچیګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ایمانداره خلکو کې لږ دی . دشیکاګو پوهنتون په څېړنو کې ښوول شوی چې بې وخته مړینه په هغو خلکو کې چې لمونځ کوی ترنورو ۲۵په سلوکې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوکې چې دزړه رګونه یی معاینه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه کې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو کسانو مړینه چې لمونځ یی کاوه په کال کې دیرش په سلوکې لږه وه.لمونځ نباید یواځې ددې لپاره وی چې ناروغی اوستونزې له چا لری شي. یوباایمانه اومخلص مسلمان باید تل لمونځ وکړی اویواځی د الله (ج)

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ
فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونکی دی وی.
اوکله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، وواېه چې زه هغوی ته نږدې یم اودهردعاکوونکی دعاقبلوم. نو باید زما دعوت ومنی اوایمان راوړی څوچې نېکمرغی ته ورسېږی (البقره ۱۸۶).

د دین دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپکان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا

هرڅوک چې زما له یاده غافله شي معیشت به یی تنګ شي اوهر چاته چې وغواړی لاروکی یی کړی دهغه زړه تنګ اوکلکوی(طه ۱۲۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک که وغواړی چي لاروركى يى كړى دهغه زړه به تنگ اوكلك وگرځوى(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چي په الله (ج) ایمان نه راوړی تل به داندېښنې ، ډار اواروایی ناروغیو لپاره زمینه مساعدوی چي په پای کي جسمی ناروغی هم رامېنځته کوی اوژر زړیږی .
ایمان لرونکی خلک داچي له اروایی پلوه ځواکمن دی نو له همدې کبله لږ په اروایی ستونزو اخته کېږی . د الله (ج) رضا ، ایمان اودخوشبینی مثبتی اغېزی اوددې قبلول چي هرڅه پیښېږی هغه د الله (ج) له لوری دی ددوی په روحی اوجسمی روغتیا کي څرگند وی. البته دغه یواځي دهغو کسانو په هکله صدق کوی چي له قرآنی احکامو پیروی کوی اوپه ریښتیا هم په خپل دین باندی کلک دی نه داچي یواځي دمسلمانی ادعا ولری . پرته له شک څخه ایمان لرونکی هم ناروغه کېږی اوزړیږی خو زړښت یی هېڅکله هم ددوی دارواپی ځپلتیا اومړاویتوب لامل نه گرځی .
اروایی ستونزی یا مړاویتوب زموږ دزمانې له ډیرو خپروشوو ناروغیو څخه گڼل کېږی چي جسمی اواروایی ضررونه لر ی اوجسمی ناروغی هم رامېنځته کوی . دمړاویتوب عامې ستونزی عبارت دی له عقلی ناروغۍ ، اعتیاد ، بی خوبی ، دپوستکی ناروغی ، دگېډې ناروغۍ ،دوینی لوړفشار ، حساسیت یا الرژی ،نیم سری ، دهډوکو ناروغۍ ، دپښتورگو ناروغۍ ، دزړه حملې اوتنفسی ستونزې.
داثابته شوې چي دټولو دغوناروغیو عامل روانی ستونزې دی.
روانی فشار Stress دعقل یو اضطرابی حالت دی چي احساسات لکه ډار ، ناامنی ، گبنی ، اندېښنه اونور چي دعضویت دتوازن دگډوډیدو لامل گرځی مېنځته راوړی. دادرنالین کچه لوړیږی ، دانرژۍ مصرف اوغبرگونونه لوړې کچي ته رسېږی ، شکر کلسترول اودوینې غوړ ډېږی اودوینی فشار هم اوچتېږی اونبض چټکېږی. دکورتېزول زیاتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، ټپونو ، تنفسی ، اودپوستکو دناروغیو لامل گرځی اوان چي ددماغ دحجرو دله مېنځه تلو زمینه براوبری.
ددرد اواروایی فشار ترمېنځ یوه نېغ په نېغه اړیکه شته ، چي دغه فشار درگونو دتنگیدو او ددماغ څېنو برخو ته دنه رسیدولامل گرځی. دجسم یوې برخې ته دوینې نه رسیدل په هغه ځای کي ددرد لامل گرځی ، په عین وخت کي دادرنالین کچه لوړیږی چي خپله درگونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل گرځی. نو دغه درد مېنځته راځی داضطراب سبب گرځی اودغه اضطراب درد لاپسې زیاتوی.
څېړنو ښوولی چي مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زیات دزړه دحملولاندې راځی . ځکه چي سمپاتیک اعصاب تحریکېږی اوپه زیاته کچه انسولین تولیدوی چي دانسولینو زیاتېدل دزړه لپاره ډیر زیان ښښونکی وی.
.
هرڅومره چي دناروغ اروایی حالت بد وی دوینو دسروکرویاتو فعالیت لږوی. دغه راز لښدانایلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژی دلېږدولو دکمپنۍ رییس دمعافیت په سیستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده گي یادپیریشن) په وخت کي دماغ زیات کورتېزول آزادوی چي دا په خپله دوجود دمعافیت سیستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چي دډېرو ناروغیواړیکه لکه سرطان له آروایی فشارونو سره شته . لنډه داچي مړاوېتوب ، زړه تنگی اواروایی فشارونه دعضویت نورمال توازن له مېنځه وړی روغتیا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی مېنځته راوستلای شی.
پاک رب په یوه بل آیت کي داسې فرمایی:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ

ترهغو چي ځمکه پرهغو تنگه شوه او ان چي له ځانه زړه تنگی شول اوپوه شول چي پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځای ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنگوالی اودارواپی فشارونو دغه حالت دبې عقیدې اوضعیف الایمانه خلکو په برخه وی . اوبله هیڅ چاره پرته له دې چي الله (ج) ته پناه یووسی نه لری . نن ډاکتران عقیده لری چي ددغو حالاتو یواځینۍ درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپیریال دی .اودغه حالت یواځي دقرآنی ارشاداتو څخه په پیروی کي لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ

هرچا چي دهدایتونو پیروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپگان به پرې رانه شی(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابیلو بڼلکو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه ځیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بیلابیلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پیړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی ځخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.
۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.
۲- دماشوم رشیم دیوې غواړۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.
۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

<u>د منی ځاځکی :</u>

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لری څو تخمې ته ورسیږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی ځخه چې په منی کې شته یواځی یوزریی دښځې تخمې ته چې دنښی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.
آیا یوه نطفه له انزال شوی منی ځخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی ځخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پیړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

<u>دمنی مخلوط:</u>

دمنی مایع یواځې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبیلابیلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چی هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابیلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تکلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر ځخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه يعنې ديوه شی اساسی اومهمه برخه يعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسيت:

تردې نژدی وختو پوری خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږيوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کيده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسيت اغېزه لری. خو قرآن مجيد روښانه کړې چې جنسيت دنارينه دمنی له څاڅکی نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ

اوهغه دنارينه اوښځينه جفتونه پيداکړل دنارينه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ

آيا په لومړی سر کې يوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بيا هغه نطفه تړلې وينه شوه اوپه پای کې يی جوړه اوپيداکړه اوله هغه نه يی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القيامه ۳۹-۳۷).

دماليکولير بيولوژی اوجنتيک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرريښتينوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېړۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسيت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسيت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلويښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو ډلې نه يی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه يادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارينه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځينه او د Y کروموزم دنارينه ځانګړتياوې لېږدوی.
ديوه انسان يا يوه ماشوم نوی جوړيدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له يوځای کيدو نه چې په نارينه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نيسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هريوه يی يواځې ښځينه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارينه جنسی حجره کله چې ويشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې يو يی د X کروموزوم اوبل يی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری يعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې يواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی يعنی هلک به وی.
نو دماشوم جنسيت دنارينه دسپرموله لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زياتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسيت ټاکل دښځېه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې.
څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع يی بيان کړه چې موږ يی ايله اوس په حقيقت باندې پوه شوی يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې يادشوی ښه ځير شو ډيرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارينه سپرم دښځې له تخمې سره يوځای شی ديوه ماشوم دجوړيدو بنسټ ايښودل کېږی . دغه واحده حجره دزايګوټ Zygote په نامه يادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په يوه ټوټه چې درشيم Embryo په نامه يادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمايکروسکوپ له لارې ليدل کېږی. دغه رشيم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پرديوال نښلوی اوپه هغه کې ريښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو ريښولـه لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډيراړين وی دمور له وينی نه اخلی.

بيا نو دا دقرآن يوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشيم سريښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان يې له علق (تړل شوې وينې)نه جوړکړ. (العلق ٢).

د"علق" کلمه کله چې يو شی په بل شی ونښلی مانا لری دغه کلمه غواګي يا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وينه زيښښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضيح لپاره ددې کلمې کارونه يواځې داالله کلام کيدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

پرهډوکو دعضلو پوښونه:

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بيا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبيا مو پرهډوکو عضلی وپوښلې اوبيا مو يو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ١۴).

امبريولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نيسی. تردې نږدې وختو پورې دامبريولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې يوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې ميکروسکوپيکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقيق اوسم ويل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانيده چې دقرآن دا ويل شوی حقيقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو يو مخلوط وی يو غضروف جوړېږی چې وروسته بيا په هډوکې بدلېږی ، بيا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خوربږی اوهغه پوښوی.

يوه پوهنيزه خپرونه دانسان دتکامل په نامه داسې وايی:

"درشيم عمومی اسکليت په اوومه اونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبيا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پيلېږی .عضلې بيا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړيدل په اتمه اونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبريولوژی موندنو باندی دتاييد مهر ږدی.

د مورپه رحم کې پړاوونه اوتيارې:

قرآن وايی چې ماشوم ددرې ګونو تيارو په پړاوونوکې پيداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو يې پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پيداکړی په درې ګونو تياروکې (الزمر 6).

درې ګونې تيارې يا(ظلمات ثلث) درشيم دودې په بهير کې عبارت دی له : دبطن يا نس په جوف کې تياره

1. درحم دننه تياره

(c) ketabton.com: The Digital Library

.2 دماشوم دغشا په مېنځ کې تیاره

ننی بیولوژی ښکاره کړه چې درشیم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آیت کې یاد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هریو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن یا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

.1 درحم پوښ دبهرنی برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنی برخې چې رشیم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره یادېږی.

برسېره پردې پورتنی آیت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نیمی لومړنی اونی یا درشیم دجوړیدو نه مخکینی پړاو ، تراتو اوونیوپوری درشیم پړاو اوبیا تر زېږیدنې پورې جنینی پړاو.

۱- درشیم نه مخکې پړاوPre-embryonic : چې دزایکوت په لومړی پړاو کې تقسیمېږی اودحجروپه یوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم دیوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدریجی توګه درې پوړه جوړوی.

۲- رشیمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پېنځه نیمی اوونی وی چې انساج اودعضویت بېلابېل غړی په مېنځته راتلو پیل کوی.

۳- جنینی پړاوFoetal: وروسته له اتمې اوونی نه وی چې په بشپړه توګه دیوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې یواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونیو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دموږ په نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات یواځې دمدرنو وسایلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډیروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نطفې د صدور لومړنی موقیعت:

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایی:

خُلِقَ مِن مَّآءٍ دَافِقٍ يَخْرُجُ مِنۢ بَيْنِ ٱلصُّلْبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځی(الطارق ۷-۶).

ځوارلس پېړۍ مخکې دامبریولوژی علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم څوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورګې موقیعت لری ځای پرځای وی یعنی د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقیعت ته یعنې لړڅه لاندې راځی .

خصیی د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کی ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزیږېدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کی ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّن مَّآءٍ

وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا

الله (ج) ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یی له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول کورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلګونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژی روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلګونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پیژندل شوی دی.

له ختې نه جوړښت

الله (ج) په قرآن کې فرمایی چې انسان یی له ختې جوړکړی اوروح یی په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سریښناکې ختې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ

انسان مو دختې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" کلمه یعنې دیوشی بنسټېزه یا خلاصه برخه یعنی دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پیړۍ مخکی قرآن کې ویل شوی چی اوسنۍ پوهه ایله اوس پرې پوه شوی ده.

د جنینو تنظیم Gene

مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پیداکړ اواندول مو ورته سم کړ. بیامو تګلوری ورته آسان کړ (عبس ۲۰-۱۹).

د "قدره" کلمه چې متناسب ژباړل شوی دی د قدر له فعل څخه اخستل شوی . دغه کلمه دتنظیمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوینې اوپه پای کې دهرڅه لیکل په تقدیر کې دی.
کله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح کړه دواړه جینونه یوځای کېږی اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږی . هریو د دې زرګونو جینو څخه ځانته ځانګړې دنده لری . دسترګو درنګ ، دویښتو ، ونې ، څېرې اونورو جین ټاکل کېږی. برسېره پردې دعضویت په دننه کې د زرګونو بېلابېلو فعالیتونو فزیکی ځانګړنې مشخصېږی چې کنترول یی په جینو کې لیکل شوی دی. لکه دوینی دفشار لوړیدل چې به جینو کې حک کېږی .
هغه لومړنی جین چې دسپرم اوورم له یوځای کیدو څخه مېنځته راځی د ډی .ان.ای DNA مالیکول جوړوی چې دیوه چا ټولې نښې له لومړی سرنه ترمړینې پورې دکودنو په توګه کې ځایول کېږی.
دغه مالیکول د داسې جینونو درلودونکی وی چې دحجرو په هسته کې ځای لری. لومړنۍ حجره دیادوشویو معلوماتو له مخې د DNA په ویشل کیدو پیل کوی. په دې توګه یو انسان جوړېږی.
دیوه انسان د جوړښت تنظیم دیوه مالیکول یا DNA له لارې صورت نیسی. دغه مالیکول له کاربن ، هایدروجن ، نایتروجن او فاسفورس نه جوړشوی دی.
دمعلوماتو هغه ظرفیت چې په DNA کې ثبت وی ، پوهان یی حیران کړی . په یوه مالیکول کې شته معلومات دومره پراخ دی چې کولای شی یو میلیون دایرة المعارفونه چې هریو یی په زرګونه مخه ولری ډک کړی.
دپرتلې لپاره کولای شو ووایو چې دنړۍ ستر اوډیر معلومات لرونکی دایرة المعارف بریتانیکیا Britannica دی چې درویشت ټوکه اوپنځه ویشت زره مخه دی .په داسې حال کې چې یو مالیکول چې دحجرې په هسته کې له خپله حجرې نه هم کوچنۍ وی دنړۍ له ستر دایرة المعارف Encyclopedia نه څلویښت برابره ډیر معلومات په کې ځای شوی. یعنې چې دغه دایرة المعارف به زر ټوکه ولری چې تراوسه ددنیا په هېڅ ځای کې نشته دا دانسانی بدن یوه بله معجزه ده چې ماتریالیستان اوهغه کسان چې دکایناتو خالق نه منی دروغجن غلط اوډیرنادانه ثابتوی.
دDNA جوړښت په کال ۱۹۵۳ میلادی کې د فرانسیس کریک له خواکشف شوی په داسې حال کې چې په سلوګونه کاله مخکې قرآن هغه ته اشاره کړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیض Menstruation

دحیض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې دړګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یی د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحیض دبهیر په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پندوالۍ نږدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دځښیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ

اوپوښتنه کوې له تانه دحیض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحیض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .

ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِّلشَّارِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو څښونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دېړاوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابېلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندې د شبدوغدې هم لومړنی خوراکی توکی د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړې شوې شیدې د شیدود غدوله لارې افرازېږی چې ډېر لوړخوراکی ارزښت لری. څکه چې د ټولو خوراکی توکو له خلاصې نه چې هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لارې لېږدول کېږی لاسته راځی. نوشېدې له وینو اونیم هضم شویو موادوچې دواړه دخوړو ورنه دی جوړېږی.

هغه ډول چې وینو ددغې موضوح بیان هغه وخت چې د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژی په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَـٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کې په تېره بیا مور چې د حمل باریې پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یې ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدې د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چې د ماشوم د ودې لامل ګرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکې غذایی اندول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدې دکافی غذایی موادودرلودونکی وی چې د عصبی سیستم د ودې لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدې خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.

د مور د شېدو دګټو لست د انسانی پوهې په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږی. څېړنو ښودلې هغه ماشومان چې د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږی د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندې مقاومت لری. څکه هغه انتی بادی چې د مور په شېدو کې شته ماشوم د میکروبونو په وړاندې ساتی. د مورشېدې دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چې دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندې مجادله کوی.

د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوڅکه چې د شېدې خوړنکې ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کې دقوی غذایی موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودې ته ډېر ګټور وی .

د هغو میندو شېدې چې له مودې مخکې یې ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکې له نهو میاشتو نو د دغو میندو شېدې د غوړو ، پروتینو ، سودیم کلورایدو اواوسپنې درلودونکی وی . څوچې دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چې له مودې مخکې زېږېدلی وی. کله چې دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښې پوهې درلودونکی به وی.

د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدې دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدې خوړونکې ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کې ځانګړې اهمیت لری څو چې دماغ اوعصبی رشتې په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدې د اومیګا ۳ د ډېرې ښې سرچېنې په توګه پیژندلی.

دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چې دمور شېدې د وینې په فشار باندې اوږد مهالې اغېزې لری . هغه ماشومان چې د مور له شېدو څخه یې ګټه اخستې وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږی څکه چې د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کې د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چې د مورشېدې خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پنډېږی چې دا دوینې دفشار په لږیدوکې ډېر اهمیت لری.

داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کې زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کې وموندل. چې دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لړوالی په پنډوکسانو کې لیدل شوی چې دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوڅکه څرګنده شوی چې ماشومانو کې دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .

دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چې دشحمو په میتابولیسم کې بنسټیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چې دشحمو کچه ډېره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لارې ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه درګونو له ناروغی څخه ساتی.

.

د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:

یوشمېر نورې ګټې هم د مور په شېدو کې شته . ماشوم دخپلې ودې په بېلابېلوپړاوونو کې بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدې تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخې مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کې شته غوړ اوشکر د دماغ دپراختیا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یې دماشوم دودې لپاره بنسټیز رول لری.

سره له دې چې دشېدو په نامه یادېږی خو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کې تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډېر مهم دی څکه چې شېدې خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چې دمور په شېدو کې شته په اوبو اونورو خوړوکې نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور شېدې او ذکاوت:

څېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختیا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډیره وی . جیمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضریب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زیات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزی په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ میاشتې یې دمور شېدې رودلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونیو لږ دمور شېدې رودلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګړی بدلون نه لیدل کېږی.

آیا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شی ؟

د هغو څېړنو په پایله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفیسر لوند کاترینا سونبورګ دسویدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې یوه معجزه لرونکې اغېزه وموندله . دمور په شېدو کې یو پروتین شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتین داغېزې په میکانیزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.

پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې یې رودلې ترمطالعې لاندې ونیولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک میکروب چې په ماشوم کې دسږنې دناروغی لامل ګرځې له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داورېدوپه ستونزو اوسږنې په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمایه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغی اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتین په دقیقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتین د Alphalactalbumin یا Alpha- Lac په نامه یادېږی. الفالک دداسې پروتینو له لارې تولیدېږی چی په شیدو کې د قند لکتوز په جوړېدوکې مرسته کوی.

دا د الله (ج) یوه لورېنه ده :

دمورد شېدو دګټو یوه بل اړخ دادی چې ماشوم باید له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستیو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبلیغ کړی.

وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۖ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ ۚ

مېندې باید ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړیدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته ډېراړین دی.. الله (ج) دهرچا په اړتیا پوهېږی اوله خپل رحمت نه یې برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتیا مطابق په مور کې پیداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړینې وروسته بیا ژوندی کوی اوتینکار شوی چې ګوتې به یې بیا تنظیم کړی.

بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّيَ بَنَانَهُۥ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القیامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه تینکارډېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصیلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA یې یوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې یې یوله بله سره توپیر لری.

دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهویت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تبروتنه نه کېږی.

دګوتې دنښې اهمیت دنولسمې پېړی په پای کې وموندل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ۇ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيۡهِمۡ سَمۡعُهُمۡ وَأَبۡصَٰرُهُمۡ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشي چې غوږونه ، سترګې اوپوستکي يي پرهغه څه چې کړي يي دی شهادت ورکړي(فصلت ۲۰).

د انګبينو موچي

وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ
أَنِ ٱتَّخِذِي مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتٗا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ ثُمَّ كُلِي
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسۡلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلٗاۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٞ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٞ لِّلنَّاسِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځينه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړي له ټولو ميوونه وخوري اودالله (ج) پرلار روان شي . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکي توکی راووځي چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چې فکرکوی. (النحل ۶۹-۶۸).

دشاتو دموچيو په ټولنه کې دهريوه دنده ځانګړې ده . نارينه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځېنه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبينو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دټوکو راټولول ،دانګبينو جوړول اونورې چارې په غاړه لری . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دی خو زېږول نه کوی يعنې دتخمې دپېښېدو ضرفيت نه لری اوپواځې يوه يی داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه يا دشاتو موچۍ په دې آيت کې ورته دښځينه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صيغې لپاره کارول شوی بيا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځېنه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټيټه په خپله دقرآن يوه معجزه ده.

د انګبينو معجزه

بياهم پورته يادوشويو آيتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په ننۍ ساينس کې دانګبينو دخواصو مطالعې يوه نوې علمی شعبه پرانستې ده.

دشاتو يو شمېرځانګړنې ياددو:

داچې کاربوهايدرونه يا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتبزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړيدلای شی ، خو په ډېرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی . شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقيقو په ترڅ کې يعنی په ډېرې چټکۍ سره دوينې بهير ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبيعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دسترپا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوينې دجوړيدولپاره ښه غذايی مواد برابروی ، برسېره پردې دوينې په تصفيه کې هم مرسته کوی . اودوينی پردوران يی مثبتې اغېزې جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنيوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتيا لری اودليل يی هم دادی چې شات ډېر قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تيزابيت اودنايتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهايدروجن پراکسايد شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنيوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزی نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .

شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مګنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاږی دجوړېدو بهیر چټکوی ، ځکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل ګرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم ګټور ثابت شوی .

– شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوځوی

– شات د التهاب ضد ځانګرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.

– شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېری اوبیا نه تخریبېږی.

– شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.

– داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې ګټور وی هم اغیزمن وی .

نووینو چې شات داسې ګټورې ځانګړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اوداالله دصنعت داعجاز یوه بېلګه ده.

کجوره(خرما) اوګټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له بڼونونه یوه ډالۍ ګڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمی ځانګړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانګړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای ګټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مړه شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چېنه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنډه چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).

په دې توګه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننۍ پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ قَالَتْ يَٰلَيْتَنِى مِتُّ قَبْلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾

فَنَادَىٰهَا مِن تَحْتِهَآ أَلَّا تَحْزَنِى قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾

وَهُزِّىٓ إِلَيْكِ بِجِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ تُسَٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواږه ګڼل کېږی . مریمې ته دا هدایت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شی. کجوره دشکر ډیره کچه لری (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصیه ددوی به وجود کې دډېری انرژی دجوړیدو اودمور دشېدو دهورمونونو دتحریک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووینې بهیدو له کبله کمزورې شوی وی ډیره انرژی جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنسټیز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې یو انسان کولای شی یواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو یو پوه وایی چې دروځی دیوې کجورې خوړل اودیوې پیالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتیاه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهیر دچټکتیا لپاره کارول کېږی . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډیروی. اوکسی توسین داسې یو هورمون دی چې دنخامیه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړیدو لامل ګرځی چې ماشوم دزیږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په یواځی توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت څرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وینه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډیرو ویټامینونو ، منرالونو ،غوړو ، پروتینو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفایبرودرلودونکې ده . سوډیم , پټاشیم , کلسیم , مګنیزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورین, د A او B ویټامینونه په کجوروکې شته.

کجوره دوینې جوړیدل په عضویت کې زیاتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنیوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود لیدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره یواځېنی میوه ده چې پروتین لری ، غوښه هم یوه بشپړه غذاده خو دغوښې زیات خوړل دحمل په بهیر کې دمسمومیدو اویا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستیو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی څرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینځر یوه فوق العاده مېوه

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيۡتُونِ

قسم په اینځر اوزیتون(التین 1)

په دغو ددو میوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اینځر ترنورو میوو او سبو ډیر فایبر لری . یو دانه وچ اینځر دیوتن دفایبرو ورځنی اړتیا شل په سلو کې بشپړوی. ځېړنو ښودلې چې فایبر دهضم لپاره ډیره مرسته کوی. اوهم له یو شمېر سرطانونو څخه مخنیوی کوی . فایبرونه دوه ډوله دی یو په اوبو کې ګډ اونوریې ناګډ . په اوبو کې ګډ فایبردکولموله له لاری دفضله موادو له دفعی سره مرسته کوی اوناګډشوی فایبر غټی کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقایه کوی. برسېره پردې فایبر لرونکی خواړه دوینې کلسترول ټیټوی اوپه پایله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وینه کې دقند دیوځلی لوړیدو مخنیوی هم کوی.

په اینځروکې دغه دواړه ډوله فایبر شته . دامریکا دکلفرنیا داینځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اینځر له نورو مېوو نه ډیر انتی اوکسیدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسیدانتونه موږ دډیرو ناروغیو په وړاندې وقایه کوی هغه زیان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکیمیاوی تعاملاتو له لاری جوړیږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخریب مخنیوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډیره کچه فینول Phenol چې یو انتی اوکسیدانت دی په اینځروکې تثبیت کړی. فینول دغه راز دجراثیمو په وژنه کی هم پکاریږی.

په نیو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داومیګا ۳ اواومېګاه ۶ اوفیتوسترول په وچو اینځرو کې شته . دغه هم دکلسترول کچه راټیټوی .

دکالیفرنیا داینځرومشورتی بورد دغه دطبیعت یوه مکمله میوه بولی اووایی چې ددغې میوې روغتیایی اوغذایی ارزښت ډیر زیات دی.څکه اینځر غوړ ، سودیم اوکلسترول نه لری اودډیرو فایبرو درلودونکی دی اوله نورو میوونه په ډیره کچه منرالونه لری . څلویښت ګرامه اینځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسیمو ، پوتاشیمو اواوسپنې اړتیا پوره کوی.

اینځر دناروغانو لپاره دانرژی یوه ښه منبع ده په دی میوه کې شکر له نورمیوو ډیر دی ، اینځر دکمزورې تبې ، ټوخی اوسالندې ددرملنې لپاره هم پکاریږی.

داینځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) یوه مهربانی ده چې داوسنۍ ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهمیت په سل ګونو کاله وړاندې بیان کړی.

کب دخوړو یوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمۡ صَيۡدُ ٱلۡبَحۡرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعٗا لَّكُمۡ وَلِلسَّيَّارَةِۖ

ستاسو لپاره دسیند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصیه کوی چې کب دزړه دفعالیت لپاره اودزړه دناروغیو دمخنیوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړینو غذایی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغیو خطر کموی دبېلګې په توګه اومیګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغیونه مخنیوی کوی اودمعافیت سیستم تقویه کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِي سَخَّرَ ٱلۡبَحۡرَ لِتَأۡكُلُواْ مِنۡهُ لَحۡمٗا طَرِيّٗا

اوهغه دی چې سیند یی ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آیتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړولو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذایی خواص مطالعه کړو ډیر عجیب حقیقتونه راته څرګندیږی کب چې یو الهی عطیه ده یوه بشپړه غذا ده دپروتینو اویټامین ډی اودلږو میکرونوترینټونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهیر لپاره اړین وی برخمن دی. دمنرالونو موجودیت لکه فاسفورس ،سلفراواناډیم دچټکې ودې اورغیدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اوویښتانو ته ځواک وربښی اودمیکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوینې کلسترول تنظیموی اود زړه ناروغیو څخه مخنیوی کوی . عضویت په دې توانوی څو چې نشایسته اووازده تجزیه کړی اودلوړې انرژی مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه خبره له پخوا شته چې وايي:کب ددماغ لپاره ګټور دی اودا دکب په غوړو کې داوميګاه ۳د شتون له کبله دی .
د امريکې روغتيايي ټولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې يو ځل دکب غوښه خوری يو پردرې لږوی. اومهم عامل يی همغه اوميګاه ۳ دی چې کلسټرول اوټرای ګليسرايد تنظيموی اوهم په رګونو کې دوينی له ټينګيدو څخه مخنيوی کوی . په وريدونو کې دوينې دبهير چټکتيا ۶۰ کيلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتيا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجيت اودوينې کچه هم نورمالوی.
اومېګا ۳ دهيمو ګلوبينو په جوړيدو کې چې ټول بدن ته داکسيجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.
دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تيره بيا دهغه اعصابو اودماغ ته ډير ګټور دی.
ثابته شوې چې اوميګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنيوی هم کوی.
دغه راز دعصبی او عقلی ناروغيو ، خپګان ، ارواييی دباو ،ډار ، بې خوبی لېونتوب اودالزهايمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شی.
جاپانيان اودهغو هيوادو خلک چې ډيره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکی په ناروغيو اخته کېږی.
دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه يی پيداکړی دی.

د خوک د غوښې روغتيايی زيانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وينه اوغوښه يی پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډير زيانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژی کولای شی ډير څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانيدلې چې دخوک دغوښې زيان راکم کړی . خوک طبيعتا" يو مردارحيوان دی. تل له خپلوغايطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروڅارويو په پرتله په خپل بدن کې ډيرې انتی بادی ګانې توليدوی . دغه راز دودې لپاره ډيرهورمونونه دخوک په عضويت کې جوړيږی اوبيا دغه انتی باديانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړيږی. برسبره پردې دخوک دغوښې دکلسټرول اوغوړو کچه ډيره لوړه ده چې دانسان دروغتيا لپاره ډيرزيان رسوونکي وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی باډيانو اوکلسټرول شتون دروغتيا لپاره ډير زيان رسونکی دی.
دهغوناوړه اغېزی په امريکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډير دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پيژندل شوی.
دخوک په غوښه کې بل خطر دتريچينا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نيسی اودزړه ناروغی اومړينه مېنځته راولی ګرڅه اوس کيدلای شی دغه ډول خوک وپيژندل شی خوپخوا ناشونی وو.
دغه ټول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه يی مسلمان ته حرامه ګرځولې اودخوک دغوښې زيانونه يواځې په شلمه پېړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پېړۍ کې هغه ښوولی وو.

زيتون يوروغتيا بخښونکی نبات

زيتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې يادشوی . ننۍ پوهې ثابته کړې چې نه يواځې يوخوندور خواړه دی بلکې دروغتيا لپاره هم يوه ګټوره منبع ده.

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

.

قسم په اېنځرو اوزيتونو(التين 1).

دنور دسورې په ۳۵ آيت کې دزيتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَٰرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزيتون له مبارکې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زيتون يو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزيتونو غوړی دخوړلو دډيرو ښوغوړيو څخه حسابېږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره يې ګټې :

دزيتونو غوړی کلسترول نه لری دغه غوړی نه يواځی چې کلسترول نه لوړوی دهغه کنترول هم کوی . زيتون اوميګا ۶ هم لری . څېړنو ښودلې کله چې يو څوک دورځې يواځې دوه کاچوغې دزيتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به يې زيان رسوونکی کلسترول کم وی اوانتی اوکسيدايتونه به ډيروی.

زيتون داوميګا ۳ اواوميګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډيره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغۍ رامينځته شی.
دامريکې دزړه انجمن توصيه کوی چې دزيتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټيټه کړی اودزړه ناروغی هم لرې کړی.

د سرطان وقايه:

دداخلې طب څېړنو ښودلې هغه مېرمنی چې زيتون خوری لږ دسرطان په ناروغۍ اخته کېږی .دغه راز په زيتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنيوی کوی.
داکسفور دپوهنتون څېړنو ښودلی چې زيتون دکولمو دسرطان مخنيوی هم کولای شی. زيتون دمعدې داسيدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنيوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز دامونډل شوی چې زيتون صفرا لږوی اودداې امين اوکسيديز انزايم ډيروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنيوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقايه :

هغه څوک چې دزيتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغيو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شويو ويټامينونو لکه A, D, EوK د هډوکو دودې لپاره اړين دی. دزيتونو غوړی په ډير عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبېږی اودهډوکې دکلسيم دضايع کيدو مخنيوی کوی نو زيتون داسکليټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکيدو مخنيوی کوی:

داچې په زيتونو کې شته ويټامينونه دحجرو په بيا جوړيدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنيوی کوی. په زيتونو کې دډير انتی اوکسيدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنيوی کيږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنيوی کوی . په زيتونو کې دويټامين E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابيدو مخينوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اوميګا 6 دماشومانو دروغتيا اوودې لپاره ډير ښه خواړه دی . دزيتون انتی اوکسيدانتونه ګټوروی په زيتونو کې دشحمی اسيدونو شته والی دحجروی غشا په جوړيدو کې مرسته کوی.
دزيتون غوړی ډير متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شيدی په څان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډيره ښه خواړه ګڼل کېږی. داميدواری په بهير کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، دامېندواره ميندو لپاره يې دخوړو توصيه کېږی . که چېرې دزيتونو غوړی دغواله شيدوسره چې پېروی يې ټول شوی وی يوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وينې دفشارتنقيص:

دداخلې طب آرشيف په ۲۰۰۰ ميلادی کال کې دزيتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه يې مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره يې ګټې:

دزيتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتيزابی کيدو مخنيوی کوی . دصفرا کيفيت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډبرې مخنيوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورايدو له امله ځيګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زيان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شريانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنترول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنيوی کوی.
څه ډول مو چې وليدل پوهان په خوړو کې دزيتونو دخوړو دزياتولو توصيه کوی. زيتون بايد دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اوهغه بار چې ستا شایی درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لاری چې Coronary نومېږی رسېږی. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغوندېدواوټینګېدو لامل ګرځی اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځی اودزړه حملی مینځته راوړی.
"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په ماناوی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږی اودرګونو بندښت لرې کېږی اوپراخېږی څوچې وینه په آسانی سره وبهېږی . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډیر اهمیت لری.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږی چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږی:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اویاد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص ځواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.
منظم سپورت دشکر ، ځیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنورو ناروغیو دوقایی لپاره ډیر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دآرت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځی چې وروسته بیا داروایی دباو دپوستکو دناروغیو زړه تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځی.
داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پوری اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډیر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوګنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.
ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډیر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیك ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرڅه یې جفت پیدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(یس 36).

دغه آیتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې میکروسکوپ جوړ شو انسانان دډېرو وړو موجوداتو په لیدو بریالی شول چې مخکې یې هغه نه پېژندل .به داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.

دمیکروسکوپیکو ژوو شمېره شل څلې دهغو ژوو څخه زیاته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکتریاګانو ، ویروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازیتونو ، ریکتسیا ، اکارینا اونوروڅخه. ددغو موجودیت نه یواځې داچې دناروغیو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ریښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکتریاوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنیوی کوی . ځینې باکتریاوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عملیه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړین وی مرسته کوی . ځینې اکاریناوی عضوی مواد تجزیه کوی دنباتاتو لپاره یې په غذایی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی یو حال داچې قرآن کریم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حیواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلْأَرْضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمْثَالُكُم

په ځمکه کې نشته هېڅ یو خوځېدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرونوکر لکه ستاسو د ټولنو په شان

(الانعام 38).

د حیوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول څاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډېرو مطالعو ښودلې چې دحیواناتو په منځ کې ځانګړی نظام شتون لری.

لکه دشاتو موچۍ چې دهغو ټولنیز ژوند پوهان حیران کړی دی ، خپله څاله داسې دونو په سوریو اونورو ځایو کې پټوی چې ډېره ځانګړې بڼه لری . دمچیو ټولنه له ملکې څو سوه نارینه مچیو اوله څوسوو نه تر اتیا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اودداسې مواد افراز وی چې دټولنې یووالی ساتی . دنارینه وو دنده یواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.

مېږیان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر یا ګډکار ، پوځی ستراتیژی ، پرمختللی ارتباطی اړیکې یا کمونېکیشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه. مېږیان په ټولنه یا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنیت لری.

مېږیان خواړه مومی ، توښه کوی یې دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځینې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړیکو ډېره څواکمنه شبکه لری . دمېږیانو ټولنیز نظام د نورو ژووپه پرتله ډېر اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې یوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی یو ډول غږ کوی چې دسیمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .

دالوتونکو ډله ییزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه یوه ډله الوتونکی چې په خپاره ډول الوځی دباز په لیدو سره یوبل ته نږدې کېږی. شبدې لرونکی هم دخطر دلیدو په وخت کې په ډله ییزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی یې په مینځ کې ساتلی وی تګ کوی . دولفین هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله ییز عمل کوی.

دڅارویو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بیاهم وینی چې قرآن عظیم الشان هغه ډېر پخوا بیان کړی .

له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمْ فِي ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً

اوستاسو لپاره په اهلی حیواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړی په نړۍ کې شتو موجوداتو ته ګوری دهغوی ځانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژی دبشردچوپړ لپاره کاروی. په پورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی ډیر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژی جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکۍ ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

– دوینې (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډیر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.

– دآسمان ځکالی (خفاش) ټرانسمیټر له ډیرو ځواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.

– جلبک یا درناچینجې له بېلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.

– دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.

– خړتمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.

- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.

– نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې تک کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام ښښونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی څښې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې تک کوی ، څښې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، برېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ ځانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژی جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډیربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژی هم رامنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تګلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه روباسی اوخوربېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډیرو کوچنیو کمروله لارې ډیر معلومات په شلمه پیړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو یوه ډله دېښمېره ملخانو نه جوړه وی چې دوربځې دټوټې په څېر ښکاری اوڅوکیلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلگې په ډول ددښتو دملخانو څېل یوزرودوه سوه کیلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ میلیارده ملخان په هرڅېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشکو لاندې هگۍ اچوی اولاروااکان یې هلته وده کوی . ښځینه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پوری څمکه کینی اوډینځه نوی نه تر یوسلواتوپنځوسو پورې هگۍ په هغه کې اچوی . ښځینه ملخان درې ځلې په خپل ټول ژوند کې هگۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نیولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پوری پخېږی اوبیا وروسته ټول یوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو یوخیل ډیره ځای نیسی نو له دې کبله یې دهگې اچولو ساحه هم ډیره پراخه وی . اوپه یوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خورېږی چې عجیب ښکاری او دا پېښه مشابه له همغې پېښې سره ده چې دقیامت په ورځ انسانان له کبرونو سرراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې یواځې دنوې ټکنالوژۍ په مټ ترسره شوی اودامریکې دخلایی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډیرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پېړی مخکې دابېلگه یاد ه کړې . آیا داپه خپله دقرآن یوه معجزه نه ده؟

د مېږیانو د اړیکو سیستم

قرآن فرمایی کله چې حضرت سلیمان (ع) له خپل لښکر سره له یوځای نه تېریده مېږیانو یو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سلیمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږیانو سېمې ته ورسېدل یو مېږی وویل: ای مېږیانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سلیمان اولښکریې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږیو اوسنۍ څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډیر منظم ټولنیز ژوند لری اویوه ډیره مغلقه داړیکو شبکه لری ، دبېلگې په توگه ملی جغرافیه داسې رپوټ ورکوی: " یو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انگېزې اخلی اودمېږیو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په میلیونونو مېږیان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځینه مېږیان دی ".

دمېږی دماغ نیم میلیون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترگې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ یا آنتن دیزې ، دگوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، ویښتان هم کله چې ورسره تماس ونیول شی له ځانه غبرگون ښیی.

مېږیان دخپلو اړیکو لپاره بېلابیلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ییزو جگړو لپاره . ددوی په دوونه تر دریو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحیرانوونکی داړیکو دسیستم لارښوونه کوی. غبرگون دهغوی په اړیکو کې بېلابېلې ځانگې لري: آلارمونه یا خبرداری ، په کارتوظیفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مېنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنیز کار ، پېژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږیان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرگونونو سره ځان تنظیموی په خپل مینځ کې دخبرونو په راکړې ورکړی سره گډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړی لپاره کله هم داسې دقیقې اړیکې کاروی چې انسان یې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دتولید و لپاره ، گډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږیانو اړیکې دکیمیاوی موادو له لاری تامینېږی ، دغه نیمه کیمیاوی مواد دفرومون په نامه یادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوریدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږیانو دژوند دتنظیم په برخه کې ډیر مهم رول لری ، کله چې یو مېږی یو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرگون څرگندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پیغام استوی توپیر لری. دغه راز دفرومون چټکوالی دپیغام په مهم والی پورې اړه پیداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی باید دکیمیا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې یو دبل په منظورپوه شی اودادقرآن عظیم الشان بله معجزه ده چې په سل گونه کاله مخکې یې بیان کړې خو ساینس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پیداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آيت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کېږی چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې يو ژوند ی جسم مری ميکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزيه کوی ، بيا دغه مړجسم په عضوی ماليکولونو اوخاورو بدلېږی. دغه لومړنی غذايي مواد لومړی نبات بيا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند نامکنه وای.
باکتريا دمنرالونو دجوړولو اودتولو ژوو اړين غذايي موادبرابروی .هغه حيوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کېږی په ټول ژمی کې دباکترياوو له لاری خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهير کې باکترياوې فضله مواد له حيواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ويده اوکنګل کېږی اوکله چې په پسرلی کې راوېښ شی ، ډېرشمير خوارکی توکی تيارشوی وی . نوځرنګه چې مووليدل مړه جسمونه دژوو دتغذيې لپاره اړين دی. نو داآيت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګنل کېږی.

په خوب کې د غوږونو فعاليت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِي ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بيا دځو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آيت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ويده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول څو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته يواځې داوريدو حس باندې ټينګار شوی له ځانګړی اهميت څخه برخمن دی .
نويو څېړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دوېښېدو لپاره له زنګ لرونکی ګړی څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه يی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ويښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ويده وواومونږ هغوی پر ښی اړخ اوکيڼ اړخ اړول راړول(الکهف 18).

دغه آيت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په يوه سوری کې ويده شوی وو. الله (ج) فرمايي چې هغوی يی ښی لوراوکيڼ لورته اړول راړول ، ددې موضوع اهميت په دې وروستيو کې موندل شوی دی.
څوک چې ډېر وخت لپاره په همدې وضيعت کې پاتې کېږی ډېری روغتيايي ستونزی به يی په برخه شی . لکه دوينی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوينې ټينګېدل ، اونور . کله چې يو څوک په دوامداره توګه په يوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه يی چې بستر سره اړيکه لری کېښودل کېږی اوکيدای شی وتړل شی ، چې په پايله کې اکسيجن اونور غذايي توکی نسج اوپوستکی ته نه رسېږی اودنسجونو دمړينې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له مېنځه ځی اوهرڅورمره چې دوام ومومی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له مېنځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نيسی اوډېرې خطری رامينځته کوی اوآن چې دمړينې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډېره ښه روغتيايي وقايه دوضيعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای بايد دمرستندوی شخص له خوايي مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له يوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيْلَ سَكَنًا

اوشپه یی دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تګ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یی دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستوماني داعصابو دآرامښت اوخوب لامل ګرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دويني فشار کمېږی . سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښيدل تنبیه کېږی.
دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډیر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .
دبېخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.
(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).
شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډیر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترګو ډیر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلګې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډیر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.
دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانګې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل ګرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانګو په له لاسه ورکولو پیل کوی.
.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کېسوته په سږو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډیر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کېسې انقباض کوی اوتنګېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوينې داکسېجن کچه لږه وی بېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، ګنګستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوټاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډیرو لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پوری که څوک پورته ولاړشی دساایستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوری وی دغه راز په الوتوکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنټرولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى ٱلسَّمَآءِ

هرڅوک چې وغواړی لاروکی یی کړی دهغه سینه تنګوی اونیسی یی داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلْكَ ٱلْأَمْثَٰلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومورډ دابېلګې ددې لپاره خلکوته وایو خو پرته له پوهانو نورڅوک په هغه کې فکر نه کوی (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوینې

دقرآن بل اعجاز دهغو پېښو وړاندوینه ده چې کټ مټ پېښې شوی دی چې بېلګې یې دادی:

د روم بری

دقرآن کریم په دوهم سورت کې دختیز روم بری ددې کتاب یوه وړاندوینه ده.

روم ماته وخوړه په ډیره ټیټه ځمکه کې ، اوهغوی به وروسته له دې ماتې نه له درېو نه تر نهوکلوپه موده کې بریالی شی (الروم 1-4).

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِيٓ أَدۡنَى ٱلۡأَرۡضِ وَهُم مِّنۢ بَعۡدِ غَلَبِهِمۡ سَيَغۡلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بِضۡعِ سِنِينَۗ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ مِن قَبۡلُ وَمِنۢ بَعۡدُۚ وَيَوۡمَئِذٖ يَفۡرَحُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آیت په زېږدیز ۶۲۰ کال کې نازل شو یعنې وروسته دختیزروم (ننی استانبول یا قسطنطنیه) دعیسویانو له ماتې نه چې دپارسیانو له لوری یی وخوړه. کله چې رومیانو په زېږدیز ۶۱۳ کال په انتیوچ کې ماته وخوړه پارسیانو شام, سیلیسیا, تارسوس, آرمینه او بیت المقدس ترلاسه کړل. په تیره بیا دبیت المقدس له لاسه ورکول او دصلیب له مېنځه تلل رومیانو ته ډېر ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسیانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطوری ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنیې دیوالونو ته ورسیدل ، امپراتور هیراکلیوس فرمان ورکړ څو چې دکلیسا ګانو دټولو سرو اوسپینو زرو نه پیسې جوړې کړی چې لښکرته ورکړشی ، له دې نه چې داپیسې کافی نه وی دڅېرو پیسې هم جوړې شوی . ډیرو والیانو دهراکلیوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنیه سقوط وکړی . عراق, سوریه, مصر, ارمنیه , فلسطین او سلیسیا ټول دامپراطوری دله مېنځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوېنه وکړه چې له دریو نه ترنهو کلونو پورې به روم بیا بریالی شی. خو دعربو مشرکینو دانه منله چې داوړاندوینه به سمه وی اوحقیقت به شی. په ۶۲۲ز کال کې هیراکلیوس دپارس په وړاندې بریالیتوبونه ترلاسه کړل او ارمنیه یی ونیوله د۶۲۷ زېدیز کال په وروستیو کې دواړه لښکر ددجلې دسیند په ختیزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسیانو ماته وخوړه اوڅو میاشتی وروسته پارسیانو له رومیانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هیواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبیت المقدس په بیانیولو اودصلیب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم بری په حقیقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوینه کړې وه له دریو نه ترنهوکلونوپوری روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکی ټکی په دې آیت کې یو جغرافیایی مثل دی چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . رومیانو دځمکې په ډیره ټیټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنی الارض" په ډیرو تفسیرونو کې نږدې ژباړل شوی په داسې حالی کې چې اصلی مانای یی دځمکې ډیره ټیټه برخه ده . مفسرینو دجګړې دسیمی نږدې والی دعربو دژوندانه له سیمې سره په پام کې نیولی . حقیقت په دې کې دې چې جګړه په بحر میت کې په کال ۶۱۳ — ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سیمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټیټه ده اودځمکې پر سر ډیره ټیټه وچه ده . دبیت المقدس ښار هم دهمدی بحرالمیت سره نږدې دی . جګړه دسوریې ، فلسطین او اردن دتقاطع په ځای کی شوې اودځمکې ددې سیمې ډېر ټیټ والی یواځې اوس اوس دپرمختللو وسیلو له لاری تثبیت شوی اوهغه وخت یی په قران کې ذکر ددې الهی کلام یوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدايي دعوه درلوده ، او حضرت موسى [ع] چې د الله[ج] بنده ګی ته يی خلک رابلل ترګواښ اوتيرى لاندې ونيو. اودې حال ترهغه وخته دوام وموند چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې يی دفعتا" په الله[ج] ايمان راوړ اودخپل خلاصون دعايی وکړه ، خو دده توبه دمړينې په وخت کې قبوله نه شوه الله[ج] ده ته په خطاب کې وويل:

فَٱلۡيَوۡمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنۡ خَلۡفَكَ ءَايَةٗۚ

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (يونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاکم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصريانو هغه موميايی کړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزيم کې دخلکو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدۡ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءۡيَا بِٱلۡحَقِّۖ لَتَدۡخُلُنَّ ٱلۡمَسۡجِدَ ٱلۡحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمۡ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَۖ فَعَلِمَ مَا لَمۡ تَعۡلَمُواْ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ فَتۡحٗا قَرِيبًا

البته الله[ج] دخپل رسول خوب رينښتيا کړ که الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخرييی اويا به يی لنډ کړی له ډاره پرته. . الله[ج] پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسېره پردې به ډېره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

يو شپه حضرت محمد[ص] خوب وليد چې مؤمنان مکې ته ننوځی اومسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار يی خپل دغه خوب مهاجرو ته ووايه. وروسته دغه آيت نازل شو او ډاډ ورکړ شو چې خوب به يی په حقيقت بدل شی . هغه وخت لا مکه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لږه موده کې دحديبيی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله [ج] وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب وليد.

که چېرې ځير شو دابه ومومو چې په دې آيت کې يوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخيبر فتح ده چې ډېر ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خيبرکلا ديهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.

حضرت محمد [ص] په زېږديز ۶۳۰ کال کې مکه فتح کړه اودوه کاله وروسته ټولو کفارو مکه خوشې کړه څه ډول چې الله [ج] فرمايلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد (ص) ددې سوبې زیری مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هیچا داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځینې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وینې په وړاندې یی شک وکړ. خو بیاهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحیه یی ټولو ته تبلیغ کړه . الله(ج) خپلې خبرې په عملی توګه تایید کړې اوبری ډیر ژر راغی.

دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شی

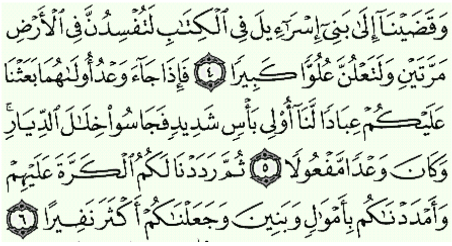

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراییلو ته خبرورکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاځېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو ځو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کیدونکې ده . اوبیا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډیرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آیتونو کې فرمایی چې بنی اسراییل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډیر متکبره اوسرکښه شی .ا والله (ج) به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې یهودانو یحیی (ع) وواژه اوزیار یی وایست چې عیسی (ع) هم ووژنی ډیر کبرجن شول .خو بیا ژر په ۷۰ زیږدیز کال کې رومیانو هغوی له بیت المقدس نه وویستل اووروسته له هغه یهودان په ټوله نړی کې تیت اوپرک اوسرګردانه شول .

ددغو آیتونو دنزول په وخت کې یهودان په بېلابېلو سیمو کې په ډیرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه یی کوم هیواد نه درلود. الله (ج) بنی اسرائیلوته وویل چې یو ځل بیا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.

وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زیږدیز کال کې یهودان فلسطین ته راوګرځېدل اوداسراییلو دولت یی جوړ کړ . نن اسراییل ډیرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره یی مسلمانان اوعیسویان ځوروئی . دا دبنی اسراییلو دفساد دوهمه دوره ده.

نوهغه وخت کله چې هېچا هم فکر نه کاوه دبنی اسراییلو قوم په داسې حال کې چې ډیر کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې یی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذلیل کړ ، اودادی اوس یی په تیره سلیزه کې بیا ځواک وموند اودځمکی پرسر دفساد دخورلو سرچینه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراییلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول یی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بیرته خوار اوذلیل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلایی څېړنې

دانسانانو له خوا خلایی څېړنو هغه وخت پراختیا ومونده چې دلومړی ځل لپاره روسی پیلوټ یوری ګاګارین دسپوتنیک مصنوعی سپوږمګی له لاری د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . ورپسې " امریکایی نیل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه یی دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندی په قرآن کریم کې یادکړی وو.

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلۡطَٰنٖ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپیریال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په یوه ښکاره صلاحیت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحیت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تکلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکمیت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقیقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آیت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان یی توانولی چې دځمکې په مینځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلۡقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ   لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٖ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.بړاوپه پړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له یادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو یادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کیدو ، ګام پورته کولو ، تعقیب ، سورېدو ، یوځای کیدو اوحاکمیت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آیت موخه دسوریدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپیریال له پوړونو نه تیره شوه او دسپوږمی دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبیا دڅو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم یادول پردې ټکی ټینګار کوی یعنې چې دا آیتونه کیدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانگ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډیره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډیر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوځه پرې ولیکی.

د لېږد رالېږد عصری وسایل

وَٱلۡخَيۡلَ وَٱلۡبِغَالَ وَٱلۡحَمِيرَ لِتَرۡكَبُوهَا وَزِينَةٗۚ وَيَخۡلُقُ مَا لَا تَعۡلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسوربدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو ځارویو برسېره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتۍ ته په کې اشاره شوې وی:

وَءَايَةٞ لَّهُمۡ أَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ ٱلۡمَشۡحُونِ وَخَلَقۡنَا لَهُم مِّن مِّثۡلِهِۦ مَا يَرۡكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېږداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ټکنالوژی

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکی ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرځاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله [ج]سلیمان [ع] ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کارواخلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډیر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډیره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویی ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرځی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان [ع] ته یی وویل چې دسبا ملکې تخت ډیر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یی کولای شو ترسره کړو. نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دڅو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.

پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاوورغول شی . ددغې ټکنالوژی په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دڅو شېبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.

په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژی انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګې ځای ته بدلون ورکړی. اودڅو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی: "تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ دی (فصلت 53).

دغه ټکنالوژی دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَآ أَن تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریی یعقوب [ع] وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګنی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردی چې دتصویر په څېر دبوی لېږد هم لرو ځایو نو ته ممکن دی . دیوسف [ع] پلار وایی چې دیوسف بوی له بل ښارنه ماته رارسېږی ، پوهان وایی لکه دری بعدی تصویر په شان دبوی لېږدول هم امکان لری په همدې خاطر دغه آیت د پرمختللی تکنالوژۍ وړاندوینه کوی.

لکه زموږ نورحواس بوی هم په دماغ کې جوړېږی اوهمدلته یی تشخیص کېږی . دبېلګې په ډول دلیمو دپوستکی مالیکولونه پوزې ته رسېږی اودپوزې آخذه تحریکوی . دغه آخذې معلومات په الکترونیک ډول دماغ ته لېږدوی خو خپله دلیمو مالیکول دماغ ته نه ننوځی .بناپردې پوهان عقیده لری چې دغه ډول الکترونیکی معلومات په مصنوعی ډول هم جوړیدلای شی . یعنی دالکترونیکی پوزې دجوړیدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونی دی.

دمسلکی کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بویونه احساسوی . مسلکی عطر جوړونکې دیوې کیمیاوی مادې په بویولو سل ډوله جزونه یی پېژندلای شی ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هځولی دی چې له هغه سره یوه مشابه آله جوړه کړی.

دانسان دپوزې آخذې له پروتینو نه جوړې شوی. الکترونیکه پوزه دکیمیاوی آخذې درولودونکی وی ، هره آخذه یواځې یو ډول بوی اخستلای شی ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخیصیه قوه ډیره مصنوعی شی ، ډیروآخذوته اړتیا لری اوبیه یی هم ګرانېږی. آخذو ته رسیدونکې علامې په الکترونیکی کود بدلېږی اوکمپیوتر ته لېږدول کېږی .

دعصبی تارونو معادل الکترونیک سیستم دپوزې اودماغ ترمنځ وی اوکمپیوتر ددماغ دنده ترسره کوی . کمپیوتر داسې تنظیم شوی چې معلومات اخلی اواخستل شوی کودونه تعبیروی.

الکترونیکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکی توکو ، عصرونو ، اوکیمیاوی

صنایعو دجوړولو لپاره په کارېږی.

وَأَسَلۡنَا لَهُۥ عَيۡنَ ٱلۡقِطۡرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دویلې شوو مسوچینه جاری کړه (سبا 12).

دالله (ج) یو ستر نعمت دسلیمان [ع] لپاره دویلې شوو مسو چینه وه ، اودا په څو مانا ګانو تعبیریدلای شی . له ویلې شوو مسونه منظور چې روان وی کیدای شی دبرېښنا ټکنالوژی وی ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډیر ښه لېږدونکی دی بنا پردې دبریښنایی صنایعو بنسټ جوړوی اودجاری کولو اشاره کیدای شی دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهیر ته اشاره وی. (والله اعلم).

د ارتیزن څاه

وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ إِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰهُ قَوۡمُهُۥٓ أَنِ ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡحَجَرَۖ فَٱنۢبَجَسَتۡ مِنۡهُ ٱثۡنَتَا عَشۡرَةَ عَيۡنٗاۖ

او موسی [ع] ته مووحی وکړه چې په خپله لکړه ډبره ووهه بیا دولس چښنې ترې وبهېدې (الاعراف 160).

دموسی [ع] قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوپه دې توګه دوی ته دڅښاک اوبه تیارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.

داوبو قحطی اوس هم شته یو میلیارده خلک روغتیایی اوبو ته لاس رسی نه لری. اودوه نیم میلیارده خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تیروی ، داسې اټکل کېږی چې په دوه زره پنځه ویشتم زیږدیز کال کې به پنځه میلیارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شی. هرکال دولس میلیونه خلک دابو دکمښت له کبله مړه کېږی دهغو له ډلې نه دری میلیونه یی هغه ماشومان دی چې دککړو اوبو دکاروني له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلویو ذخیرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوی له دې کبله دېرې مهمې دی اودنړۍ ددوومیلیاردو انسانانو اړتیاوې پوره کوی . په منځنۍ توګه په امریکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوی په سلوکې په کلیو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچینو څخه لاسته راځی ، برسېره پردې ددې اوبو له طبیعی حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموی.

کله چې اوبه خاورته جذببېری داسې ځای ته رسېږی چې نور ښکته نه شی تلای هلته سره ټولېږی اوداوبو زیرمې جوړوی . دغه اوبه د ارتیزین Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږی ، دارتېزن چینې درسوبې دېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوی جوړېږی.

دا حقیقت چې دارتیزن څاه ګانې له دېرینو سمیو نه لاسته راځی دقرآن آیت په دې اړوند ورته مطلب بیانوی . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په دېره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طریقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانا ده. نو ددې آیت مانا داهم کیدای شی چې اوبه کولای شی دلکړې له لارې ددېرې په اوچتولو سره جاری شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوییدو ، بهیدو ، جاری کیدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهیرسرته رسېږی. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهیږی.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنیوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږی اوګټوره لاره یی همدا دارتیزن څاه ده یعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طریقه روان یو.داعراف دسورې ۱۶۰ آیت دارتیزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږدیز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژۍ کې د مېږیانو لښکر

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

څو چې د مېږیو وادی ته ورسېدل ، یو ه مېږی نوروته وویل چې ای مېږیانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسلیمان لښکر تاسو په ناپوهی سره ترپښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږیو وادی دمشخصو مېږیو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږیو پرخبروباندې دسلمیان (ع) پوهیدل په ټکنالوژۍ کې یوه بله وراندوینه ده. دنړۍ دټکنالوژۍ مرکز دسلیکان دوادی Silicon valley په نامه یادېږی . په زړه پوری ده چې دسلیمان (ع) په وخت کې دمېږیو له وادی نه خبرې کېږی ، کیدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولې وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په ډېره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږیودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هیوادونو کې شته. دامریکې دویرجینیا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنیوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلییزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو بربښنایی اومیخانیکی جوړښت دمېږیو دټولنې دکارډډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږیو Army-Ant Robot په نامه یادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره یودروند شی له یوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته څرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کیدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کیدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماین اېښودنه
- ماین پاکونه
- دسیارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه یا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل واګنر په دې هکله داسې وایې: "مصنوعي مېږیان ساده مخلوقات دی چې دیوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظیمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دریمه لار داده چې دغه مېږیان داسې جوړېږی چې یو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکینی پروګرام نه یوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماین پاکونه او هم نورو سیارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".

دبېلګې په ډول مو ولیدل چې دمېږیانو ټولنیز ژوند دننیوډیرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږیو دوادی موضوع په قرآن کې یاده کړې ده. دمېږیونوم اخستنه کیدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).

د حب (دانه) بېلول یا سوری کول اود نوی (هسته) کیدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په ماناده . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راویستل او دهغه برعکس کیدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مینځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده څکه دې مادې په مینځ کې اتومونه اواجزاوی یې دی څکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له مالیکولونو جوړ دی اومالیکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت یې کولای شو ترالکترونیکی میکروسکوب لاندې ووینو . دشلمې زیدیزې پېړۍ په لومړیو کې البرت اینیشتین نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ویل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح یو له بل سره اړېکې لری . نو له مړی نه دژوندی راویستل کیدای شی له مادې نه دانرژی راویستل وی.

اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته یې ماته کړی ، دانشتین له فرضېې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانیدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډیره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چې له کبله یې ډیره انرژی لاسته راځی .

دالانعام دسورې د ۹۵ آیت ټاکنه ډیره په پوهې سره شوی اوکیدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاريخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی(ع) دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی(ع) دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډیر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیاالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی(ع) په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پېړۍ پوری مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پېړۍ کې دعیسویت خپرېدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پېړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډبرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډبره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډبرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژبپوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډیر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنګ کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډبرو توکولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ
لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَل لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګنم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم (القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غواړی چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی(ع) او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچایانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله(ج) دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی(ع) راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګې ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله (ج) خدایی یی ونه منله او موسی(ع) یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګاڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تېښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی. .

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَٰٓءَا ٱلۡجَمۡعَانِ قَالَ أَصۡحَٰبُ مُوسَىٰٓ إِنَّا لَمُدۡرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّآۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهۡدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضۡرِب
بِّعَصَاكَ ٱلۡبَحۡرَۖ فَٱنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرۡقٖ كَٱلطَّوۡدِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزۡلَفۡنَا ثَمَّ ٱلۡأٓخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيۡنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ أَجۡمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغۡرَقۡنَا ٱلۡأٓخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان وډار شول او وی ویل اوس به
هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لاربښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولېږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملګروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :
" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پاڼه چې دتوپان په لاس کې وی ځکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پېښې خبر شی. پېښې داسې وواهه چې دتېښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته دروړسېدل برابروی ".
د الله [ج] دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرګی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځې له مصر نه دسره سمندرګی لورته دبنی اسراییلو دتېښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپیر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرګی په ساحل کې واقع دی.
پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرګی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.
دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنګر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی[ع] په رېښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزی لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.
دروسیې د ساینس اکادمی دڅېړونی له نظره په سره سمندرګی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې څرګنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنګر چې دروسېی دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې وویل: "که چېرې سبایی باد ټوله شپه د ۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرګی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر ګمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرګی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنګر او دده ملګری اندروسوف دغه مسأله دنیوټن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې وویل: " زه داده یم چې الله [ج] دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".
باید پام مووی چې دداډول طبیعی پېښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله [ج] وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی [ع] اوملګری یی له سمندرګی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله [ج] پرحکم باندې د موسی[ع] باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّآۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهۡدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لاربښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

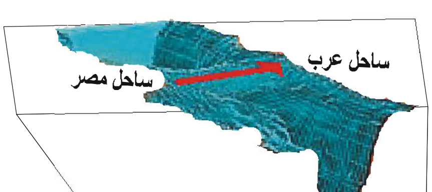

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدایانو په عبادت کې غرق ول چې دموسی (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولای ددوی زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه یی لری کړی.

اووی ویل که که داسې آیتونه دې راوړی وی چې موږ جادوکړی ، موږ به هیڅکله هم ایمان رانوړو (الاعراف ۱۳۲).

نظرپه دومره کبر سره الله [ج] ډیر مصائب دوی ته راولیږل څوچې دوی تنبیه شی اوګواکې اصلاح وَقَالُوا۟ مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِۦ مِنْ ءَايَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ به شی .
لومړنی ددغو مصایبو وچکالی وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ بِٱلسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونیان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ۱۳۰).

دمصر کرنه چې دنیل په سیند پورې تړاو لری ډیره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان یی دالله[ج] اوپیغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبیایی هم دغه حالت دموسی[ع] له بد شاګوم نه وګانه بیا الله [ج] په نوروآزموینتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلطُّوفَانَ وَٱلْجَرَادَ وَٱلْقُمَّلَ وَٱلضَّفَادِعَ وَٱلدَّمَ ءَايَٰتٍ مُّفَصَّلَٰتٍ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ وَكَانُوا۟ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ

بیا مو توپان او ملخان او سپړۍ اوچونګښې اووینه چې یو له بله بېلې نښې وې پرهغوی را ولېږل بیا هم هغوی کبر وکړ اوګناه کوونکی قوم ؤ(الاعراف ۱۳۳).

ددغو ټولوطبیعی پېښو تفصیل چې په قرآن کې یادشوی دپیپروس په کتیبو کې راغلی . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوی یو. خو دغه معلومات په نولسمه زېږدیزه پېړۍ کې دمصر دتاریخ په موندلو سره نورو پوهانو څرګند کړی. کله چې په ۱۹۰۹کال داپیور پیپروسونه وموندل شول دهالند دلایدن موزیم ته واستول شول ، ګاردینیر یو مصر پېژندونکی دغه لیکنې وژباړلې.
په پیپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمریانو دتېښتې پېښې یادې شوی. برسېره پردې دپیپروسونو لیکوال چې یو مصری (Ipuwer) حکیم دی په خپله یی دغه پېښې په سترګو لیدلی اوداسې لیکی:
"طاعون په ځمکه خور شو ، ټول ځایونه وینې ونیول ، سیند وینه دی . الحق هغه چې پرون لیدل شوی له منځه تللی . ځمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوی وی ، کوز مصر ژاړی ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پوری غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تراولری په ریښتیا سره غلې هرچېرې له منځه تللی. ټوله ځمکه ډاروونکونارو اولالهاندی نیولې ،... نه له مانۍ نه دورځې څوک وتلی او نه هم چا دخپل ملګری مخ لیدلی ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له منځه تللې ... پورتنی مصر وران شو...هرلورته وینې ... طاعون په ټول هیواد کې ... هېڅوک دبایبلوس شمال لورته کښتۍ نه لېږی ... خپلو دصبر ونو او موم کړای شووسره څه وکړو ؟...طلا نشته . انسانان له انسانیت نه بېزاره دی ، او یو غرېب اوبو ته تږی دی. هغه زموږ اوبه دی . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . هرڅه وران شول . ښارونه وران شول ، پورتنی مصر وچ شوی . په شېبه کې اوسېدل بل مخ شول ".
دغولرغونو یادښتونو پربنسټ هغه ناوړه پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دی چې قرآن یادکړی.
د پیپروس په کتیبو کې موسی[ع] دیوه جادوګر په توګه معرفی شوی. (دغه کتیبې دانګلستان په موزیم کې ساتل کېږی) خو فرعونیان په خپلو ټولو هڅو سره چې ویی کړی پر موسی (ع) اوبنی اسراییلو بریالی نشول.
دجادوګر تورپه پرموسی [ع] د الاعراف دسورې په ۱۰۹ آیت کې یاد شوی:

قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لویانو وویل چې دایو پوه جادوګر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتيق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجيل) دمصر پاچايان د ابراهيم (ع) او يوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه يادول. په واقيعت کې دفرعون کلمه ددې دووپيغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کريم د يوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کارولې.

وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِي

ملک وويل هغه ماته راولی. (يوسف ۵۰).

دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه يادشوی ، دکلمو دغه توپير چې په قرآن کې شته په عتيق عهد کې په نظر نه راځی . په انجيل کې دفرعون کلمه دمصر ټولو پاچايانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډېرې سمې کارولی دی .
دفرعون لقب دمصرپاچايانو ته کاريده دغه لقب مخکې له ميلاده په څوارلسمه پېړۍ کې د څلورم اينهوتپ په واکداری کې کاريده. په داسې حال کې چې يوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.
دبريتانيا دايرة المعارف ليکی چې فرعون دنوې واکمنی لپاره يو درونډ لقب وو چې داتلسمولړيو پاچايانو (۱۲۹۲ – ۱۵۳۹مخکې له ميلاده) اوددوه ويشتمې لړۍ پاچايانو له (۷۳۰ – ۹۴۰ مخکې له ميلاده) کاريده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامريکا علمی دايرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پړاو کې سمه ګڼی.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ

دغه راز ستا لپاره دپخوانيو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وينو دفرعون کلمه دمصر دتاريخ په يوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچايانو لقبونه په بېلابېلو تاريخی پړاوونو کې تشخيص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح (ع) توپان

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمْ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مېنځ کې ؤ اوهغوی توپان ونيول ځکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډېر متانت سره خلک ديوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی يې دخدای له نيولو وډارکړل. خوبياهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وويل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دين يې قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه يې ساتی.

وَأَغْرَقْنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ

اوهغه کسان چې زموږ آيتونه يې دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره يو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فأوحينا إليه أن اصنع الفلك بأعيننا
ووحينا فإذا جاء أمرنا وفار التنور فاسلك فيها من
كل زوجين اثنين وأهلك إلا من سبق عليه القول
منهم ولا تخاطبني في الذين ظلموا إنهم مغرقون

نو وحیه مورته کړه چې زموږ ترنظرلاندې ببړۍ جوړه کړه اوکله چې زموږ فرمان ورسېد او اوبه دځمکې له سوريو راووتلې په هغه (کښتی)کې له ځان سره له هرډول نه يوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چې مخکې دهغو په هکله درته ویل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چې هغوی ټول ډوبیږی. (المؤمنون 27).

پرته له هغو چې له نوح (ع) سره په ببړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چې دده اطاعت یی نه ؤ کړی اوغره ته تښتېدلی ؤ .
اوویل شول چې ای ځمکې اوبه لاندې یوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پایلې ته ونه رسېد اوبېړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونیو(هود ۴۴).

وقيل يا أرض ابلعي ماءك ويا سماء أقلعي وغيض الماء وقضي الأمر واستوت على الجودي

یاد شوی معلومات په قرآن کې چې دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچینو نه معتبره دی ، تورات چې تحریف شوی دی وایی چې توپان په ټوله نړۍ کې پیښ شوی ؤ ، خو قرآنی آیتونه بیا داپه ډاګه کوی چې دنوح توپان په یوه ځای کې پیښ شوی اویواځې هغه قام چې نوح (ع) یی نه ؤ منلی هغه یی له مېنځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چې له هغه نه په

ولقد أرسلنا نوحا إلى قومه إني لكم نذير مبين

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شی .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اویی ویل چې زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی یم(هود ۲۵).

ويا قوم لا يجرمنكم شقاقي أن يصيبكم مثل ما أصاب قوم نوح

(شعیب وویل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شی چې تاسو ته هم مصیبت ورسېږی کوم چې دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چې وینو قرآن وایی چې یواځې د نوح [ع] قام له مېنځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .
په هغه ځای کې چې اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چې یو ځواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.
"کله چې اوبه لږې شوې بېړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه دیوه غره له نامه نه اخستل شوې چې جودی نومیده په داسې حال کې چې جودی په عربی کې دلوړې سطحې یا غونډی په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټیټې برخې لاندې کړې اوتریوه ټاکلې کچې لوړې شوی . یعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه یی نه وو نیولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چې طبیعی پیښې ، جګړه اوټولیز مهاجرتونه دیوه مدنیت دله مېنځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنیت نښې نښانې ساتل کېږی .څکه دخلکو کورونه اواسباب یی ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چې په هغو لاس ونه لګېږی دډېرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاريخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلي . اټکل کېږي چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له میلاده دسيمې ټول مدنيت له منځه وړی وی. چې د دغه مدنيت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمنځ دښتو کې ددغه توپان دڅېړنې لپاره ډېر کارشوی. کيندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښيي : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کيش اوشورپاک ښارونه. کيندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له میلاده توپان له منځه وړي.

د ار د ښار د مدنيت تاريخ چې د تل المقيار په نامه يادېږی اووه زره کاله مخکې له میلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنيت له پخوانيو ځايونو څخه دی اونور ډېر مدنيتونه هلته رامنځته شوی اوله منځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دڅېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې يو مدنيت وو چې ديوه ستر توپان له کبله له منځه تللی اوپرځای يی بيا په پراويز ډول بل مدنيت رامنځته شوی. ليونارد وولی د انګلستان د موزيم اود پنسلوانيا دپوهنتون دکيندنولاړښوونه دبغداد اودفارس دخليج ددښتو په منځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دڅېړنو په هکله ليکی:

"د وولی څېړنې دسومريانو له معبد نه لری ديوه غونډی لاندې داسې کبرونه وموندل چې دکبرونو ترډېرينو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بيه پيالې ،ښکلی جکونه ، صراحيانې ، دڅېرو ميزونه ، دمرواريدو تختې لاجورد او سپين زر چې ترځمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په ديوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غړ وکړچې موږ دځمکې پرسطح يو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوپه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسيند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کيندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکينی . بيل يی واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوپه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې يی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډۍ کې ددومره خاورې اوشګويواځينی لامل ډېرې اوبه کيدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په منځ کې حايل شوی. ميکروسکوپيکو څېړنو ښوولې چې دغونډۍ لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومريانو مدنيت يی له منځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کيندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د ليونارد وولی خبره تاييدوی چې داډول يو رسوبی پوړ يواځې د ستر اونابېره سېلاو له امله جوړيدلای شی. دغه راز وولی ددغې سيمې په کيندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبيد له ښاره چې اوسېدونکويی رنګين کلالی لوښی کارول تشريح کړی دی.

دغه حقيقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې يو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کيندنو اهميت بيان کړی . دی وايی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښيې چې دعراق په دغه سيمه کې يو ستر سيلاو پېښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له منځه تللی دسومريانو دکيش سيمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه يادېږی . دسومريانو پخوانی ليکنې دغه ځای وروسته له توپانه دباچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سويل يا بين النهرين کې موقيعت لری اونن دطال الفرح په نامه يادېږی ، هم ديوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ — ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانيا پوهنتون داريک شميد له خواسرته رسېدلی دغه کيندنې دخلکو داوسيدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاريخ په وروستيو پړاوونو کې د پاچايانو تر دريمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له ميلاده) وې. ډېرروښانه موندنې دکوردجورښت داداري اسنادو په مخروطی لوحوباندې ليکل شوې کلمې وې چې دډېر پرمختللی مدنيت ښکارندويی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له ميلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې يو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له ميلاده لګيدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شميد نومی ځای ورسېد نوهلته يی ديوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله ديوه سېلاو نښه ومونده . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره ليدل کېږی چې دشميد دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشورپاک جنوب کې موقيعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سيندونه عراق له يوه سرنه تربل سره پوری ويشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سيندونه ډک شوی اوبه ترې زياتې شوې چې له بارانونو سره يو ځای يی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهيدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چينې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره يو يوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نښې وارزول شی څرګندېږی چې ټول بين النهرين دسېلاو اوبونيولی ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلی چې ټول په يوه تګلوری کې قرار لر ی . دبين النهرين ځمکو له اوس نه درې زره کاله مخکې له ميلاده ډير توپير درلود . دفرات دسيند داوسنی ځای په ختيز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکيش ښارونو له تګلوری تېريده نو ښکاره ده چې دفرات دسيند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له مېنځه وړی.

الله [ج] د نوح [ع] توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرايښی . دپيغمبرانو اوکتابونو له لارې يې ټولنو ته لارښوونه کړې . خو هرځلې دالله (ج) ويناوې خلکو تحريف کړی . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقيدو اودودونو اخستی اوپه هغه کې يې نغاړلی اودنوح (ع) داستان يې مغشوش کړی. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دی اوده يې په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډير دقيق معلومات وړاندې کوی.

د ارم ښار

دنړۍ نوميالیو ورځپاڼو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوی ښار وموندل شو. مهم ټکی دادی چې دغه ښار په قرآن کې ياد شوی دی. ډير خلک په دې باور وو چې داسې ښار يواځې يو نکل دی اوهېڅکله به هم ونه موندل شی ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړای چې دخپلې حيرانی مخنيوی وکړی.

نيکولای کلپ دمستندوفلمونو يو جوړونکی او يو وتلی لرغون پېژندونکی همدغه ښار چې په قرآن کې يادشوی وموند. دعربو دتاريخ دڅېړنو په بهير کې ده يو په زړه پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګليسی توماس برتمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږديز کې د Arabia Flix تر سرليک لاندې ليکل شوی ؤ. Arabia Flix عرب فليکس دعربو دټاپوسويل ته رومی مقرری وه چې نن ديمن اودعمان يوه برخه ده . يونانيانو دغه ځای عرب يوديمون اوعربی پوهانو په منځنيو پېړيو کې هغه داليمن السعيد په نامه ياداوه ، چې دواړه دغه کلمې ديمن خوښ مانا ورکوی ځکه چې ددې سيمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبيو مصالو په سوداګری بوخت ول. دغو خلکو کندر چې يو ډول عطر دی له ونو نه لاسته راوړل اوبيا به يې خرڅول.

توماس ددغو سيمو دميشتو قبيلوپه هکله ډير په تفصيل سره ليکلی ، دی وايی چې دپخوانيو ښارونو لرغونی آثار يې موندلی . دغه ښار دصحراميشتو عربو له خوا د اوبر په نامه يادېده. په يوه سفر کې دغو صحراميشتو هغه لاره چې دعربو يوه وران پخوانی ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې څېړنې بشپړې کړی مړ شو.

نيکولاس کلپ ډاډه ؤ چې ياد شوی ښار د توماس په کتاب کې حقيقت لری ، اوډير ژر يې دتوماس مطالعې تعقيب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طريقو نه کاروا‌خست ،لومړی يې دصحراميشتو خلکو نښې ناسا يا دامريکې دهوايی څېړنو ادارې ته ورکړې څوچې دمصنوعی سپوږمکۍ له لارې يې ځای ومومی اوپه ډير ټينګار سره يې مسولين دې ته وهڅول چې له سيمی نه عکسونه واخلی. برسېره پردې پخوانۍ قلمی ليکنې اونخشې چې دامريکې دکاليفورنيا دهونتنګتون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډير ژر يې يوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځای هم په کې وموندل شو. دغه نخشه يونانی مصری جغرافيه پوه پتولمی په دوه سووم زيږديزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې يې ديوه زاړه ښار موقيعت څرګنداوه.

دده څېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعی سپوږمکۍ نه اخستل شوی وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلوری چې په سترګو دپېژندلو نه دی دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلوری له پاسه په آسانۍ سره ليدل کيدای شی کله چې دغه عکسونه ددوهمې ميلادی پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلوری په يوه سترځای کې يوله بل سره نښلی چې پخوا يو ښار ؤ.

په پای کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونی ښار چې عربانو يې په هکله ډېرې کيسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کيندنې پيل شوی اودلرغونی ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوی ښار دشګو داتلانتيس په نامه ونومول شو.

له څېړنوخلک په دې پوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دی . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې يادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څير د عاد په ځمکه کې ليدل کېږی. داکتر جورينس زريتس دڅېړنو دپلاوی يوه غړی وويل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دی اوهم ارم دبرجونو يا ستنو درلودونکی په قرآن کې يادشوی نو دا ټکی پردې دلالت کوی چې ابر همغه د ارم ښاردی چې په عمان کې دی.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آيا ودې نه ليدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکی وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پيدا کړی (الفجر ۸-۶).

ليدل کېږی چې له قرآن نه لاسته راغلی معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ويل شوی کټ مټ دتاريخی معلوماتو غوندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او ګموره ښارونه

حضرت لوط(ع) له ابراهیم(ع) سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم(ع) په ګاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط(ع) د الله (ج) لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې ګناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې ګواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یې دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله مېنځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ؤ کړی کوی یی . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست.
(الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دګناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط(ع) ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانی زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرګې په شمال کې یی ژوند کاوه اوهغه دول چې قرآن وایی له مېنځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولی چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په مېنځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوځونکو له لارې مېنځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او ګمورې له درې سره یوه ورځ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله مېنځه تلل دیوې زلزلې له امله رامېنځته شوی چې له بریښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوربی هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یی وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډېرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډېرودغه پوړ اوتورې ډېری دذلزلې اواورغورځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې مېنځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په مېنځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یی له مېنځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پېښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تګلوری کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوری اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت ټیټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پېښې څرګندویی کوی.

د اردن د سیند تګلوری یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لوری ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرګی دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې ځواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډېرې داسراییلو دګالیلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورځایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامېنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمیاشتې په ګڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېچا دسدوم اوګمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقېدې دې چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرګندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تګلوری په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سویل ختیزنه پیل اودعربو ترتاپووزمی پوری ترسوریې اومصر پوری دوام لری دهغه دپاره ټاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسرېښناکې خټې نه موپردوی ډېری واوورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷۴-۷۶).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېړی، پېړی، وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخي سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غونډې فرهنگ درلود. ډېر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډېرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخي اثر دی ددوی دتکنالوژۍ ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووڅخه برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی تکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کېدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند وربه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددی چې له خدای څخه شاکره اومننډوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوڅه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دپاچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جغرافیای موقیعت په درلودو سره ډېر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړیدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډېر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتیبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند بنونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډېره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډېره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامینځته کړې دانګوروتاکونه ، دمېوو بنونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکښته ترې اخستل کیده ټول له منځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له منځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه وموړو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ ۖ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ ۖ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ ۚ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا ۖ وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کښ اوښې خوابښونوکې. وخورى دخپل رب له روزى نه اوله هغه مننددوى واوسى ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبى نعمت لرونكى اونيک ښاردى اوستاسو رب ښښونكى دى. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بيا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوى ښونه موپه دوو دترخو ميوو لرونكى ، ګزاولږشمېر سدرباندې بدل کړل دغه ددوى دناشکرى سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سيل العرم" په نامه ياده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوى. عرم دبند يا خنډ په مانادہ. دالعرم سېلاو يعنى هغه سېلاو چې دبند دماتيدو له کبله مېنځ ته راځى . اسلامى پوهان ددغه سيلاو ځاى اووخت هم ښکاره کړى علامه مودودى فرمايى:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسويلى برخې په خبرو کې کارول کېږى . هغه کېندنې چې په يمن کې سرته رسېدلى دورانيو پاتې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوى . لکه هغه ليک چې ديمن باچا دمعرب دديوالونو جوړونکى ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ ميلادى کې ورکړى ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو يعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلى . سېلاو تېوله سيمه ونيوه هغه کاناڵونه چې دسباخلکو کيندلى وو اوهغه ديوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوى ؤ ، وران شواوداوبو لګلولو سيستم يى له مېنځه ولاړ. په پايله کې هغه هيواد چې له ښونو ډک ؤ په داسې يوه شاړه بدل شوى چې يو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عيسوى لرغون پېژندونكى اود ((سپېځلى کتاب حق ؤ)) ليکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن يادکړى پېښ شوى دى . دداډول يو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هيواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې يادشوى ټول حقيقت لرى.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عايد له لاسه ورکړى ، دهغوى ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) يى مخ ګرځولى وو پرده يى ايمان رانه وړ اوناشکرى يى وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې يوه قبيله ده چې په قرآن کې ياده شوې اود دوی په هکله ډير لږ معلومات شته . تاريخی سرچېنې ښيي چې کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ويل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې يادشوی ثمود دی ځکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شايد ثمود د قبيلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقيقت کې داسمه ده چې يونانی جغرافيه پوه پلنی هم ليکلی چې دثمود خلکو ددوموثې اوحکرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.
پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابليانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له ميلاده پيړۍ کې پريوقوم باندې د بابليانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په يوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم ټولې نبېې نبنانې دپيغمبر حضرت محمد (ص) له زېږېدومخکې له مېنځه تللی. ديونان په پخوانيو يادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَآتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ

اودحجرخلکو پيغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوټولونه يی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظريفو توکل شوودېرو نښې اوځايونه شته چې دپترا په نامه يادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اودډېروپه توکلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د رياضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسېره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، درياضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډېرې ښلګې يی ليدل کېږی اوپه يو شمېر ويی پوهان پوه شوی. يوه له دغو ښلګوځنې دځينو مشخصوکلمو حيرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه يی يادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې يادشوی اودآسمانونو پيدايښت هم اووه ځلې يادشوی..
- دورځې کلمه (يوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ايام) ۳۰ ځلې ياده شوې . دمياشتې کلمه دوولس ځلې ياده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هريوه ۲۶ ځلې ياده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی ياده شوې.
- دووايه کلمه اووواييی هريو ۳۳۲ ځلې ياده شوې.
- ددنيا کلمه او آخرت کلمه هريوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې ياده شوې.
- دشيطان کلمه اوملاييکه کلمه هريوه ۸۸ ځلې ياده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې درې ځلې یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلې یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.

- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتکلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلې یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو اندول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې اندول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره څرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یی دجفر پوهه ده.

۲ ۱	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	
ا ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	
۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰
ی ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص	
۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰
ق ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	
۱۰۰۰								
غ								

جفر دوړاندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په مېنځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په مېنځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یی ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یی کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لاری له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهیږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ۱۹۶۹ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ۱).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کیدو ، شق کیدو ،دیوشی دلوړیدو لامل ، دځمکې کیندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ۲۷-۲۶).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د څیرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ۱۹۶۹ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کیدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ۱۹۶۹ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډیر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډیر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډیره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال   ۱۹۶۹ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابیلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یی دڅېړلو لپاره ځمکې ته روانې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کیدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کیدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږی او ۱۳۹۰سپوږمېز هجری کال برابر ۆ له ۱۹۶۹ میلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آیت کې پردې عدد ټینګارشوی.

اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيۡهَا تِسۡعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحیم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې یعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پایه دېیل لورته تردې سورې پورې ۱۹ سورې کېږی.
- لومړی ځل دشپږنوی یمې سورې لومړنۍ پنځه آیتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آیتونه ۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم یعلم *

۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې ولیدل دغه پنځه آیتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږی نوځکه نه دی شمېرل شوی.

دقران لومړنۍ سوره یعنې دعلق سوره ۱۹ آیتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږی.

- دقرآن وروستی سوره یعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آیت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحیم ۱۱۴ ځلې یعنی (19×6) په قرآن کې یاد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په بسم الله الرحمن الرحیم پیل شوی اویواځې یوه سوره دتوبې په خپل پیل کې بسم الله الرحمن الرحیم نه لری. پرځای یی دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحیم شته. یو ځل دسورې په پیل کې بیا په ۳۵ آیت کې په زره پورې داده که چېری دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږی.
- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آیت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن الرحیم راغلی یعنې ۳۰ آیت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.
- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۲۱+۲۲+۲۳+۲۴+۲۵+۲۶+۲۷=۳۴۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آيتونو کې چې شمېره يې پر۱۹ پوره ويشل کېږي لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غيره) ۱۳۳ کېږي يعنی (19×7).
- ديونس ،هود ، يوسف ، ابراهيم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (19×131) ، ۲۴۸۹(19×131) ، ۲۳۷۵(19×125) ،
۱۱۹۷(19×63) او ۹۱۲(۱۹×۴۸).

- دپيل دتوروشمېر يعنی الف ، لام ، ميم او را مجموعه ۱۴۸۲(19×78) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، ميم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، يا ، عين او صاد توری يواځې دقرآن په يوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه يې ۷۹۸ (19×42) کېږي.
- د "واحد" ارزښت په مانا ديوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کارديدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې يادشوی.

و	ا	ح	د
۶	۱	۸	۴

- دهغو سورو اوآيتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه يعنې يواځې د الله بنده کې وکړه په ۷۰آيت ، د ۷ سورې ۴۵ آيت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آيت ۴۰ سورې ، ۸۴ آيت د ۴۰ سورې او ۴ آيت د ۶۰ سورې ياده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کيږي.
- دآيتونو شمېر له لومړنيو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پيل کې) تر وروستيو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (19×277) دی. ددې دواړوسورو په مينځ کې ۳۸ (19×2) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- ديرش بېلابېل عددونه په قرآن کې يادشوی چې ټولګه يې (19×8534) کېږي.

۱۰۰۰۰۰+۵۰۰۰۰+۵۰۰۰+۳۰۰۰+۲۰۰۰+۱۰۰۰+۳۰۰+۲۰۰+۱۰۰+۹۹+۸۰+۷۰+۶۰+۵۰+۴۰+۳۰+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹+۸+۷+۶+۵+۴+۳+۲+۱=۱۶۲۱۴۶ (۱۹×۸۵۳۴)

- برسېره پردې ديرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم يادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) يعنی ټول عددونه ۳۸ (۱۹x۲) کېږي.
- لومړنی سوره چې ۱۹ آيتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری يعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پيلېږی ۵۷ دق توری لری چې بياهم (۱۹× ۳) کېږي.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آيتونه لری ، نو مجموعه يې ۹۵ (۱۹×۵) کېږي.
- د شوری سوره چې دوځلويښتمه سوره ده ا و ۵۳ آيتونه لری چې ټولګه يې بياهم ۹۵ يعنی (۵×۱۹) کېږي.
- د مجيد کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آيت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږي اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږي.
- په قرآن شريف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږي چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږي او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری ۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .
- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ، لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولکه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.
۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298)، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)
- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه

۱۹× ۳ ، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او ۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او ۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹	۹+۱۰	$۱۰^{۱}$
۱۹	۸۱-۱۰۰	$۱۰^{۲}$

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱
۱ ۱
۱ ۲ ۱
۱ ۳ ۳ ۱
۱ ۴ ۶ ۴ ۱
۱ ۵ ۱۰ ۱۰ ۵ ۱
۱ ۶ ۱۵ ۲۰ ۱۵ ۶ ۱
۱ ۷ ۲۱ ۳۵ ۳۵ ۲۱ ۷ ۱

- د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیو عددونو ټولګه ۵۷(۳×۱۹) کېږی.
- د پاسکال مثلث په ریاضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکارېږی.
- نو د لومړنیو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیوعددونومجموعه دواړه په ۱۹ دتقسیم وړدی.

<u>دقرآنی ځینې آیتونو اوپاسکال مثلث په مېنځ کې یوشمېراړیکې:</u>

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آیتونه لری چې ټول له ۲۸۵ توری ده یعنې (۱۹ ضرب د۱۵) ددې آیت پنځه لومړنی آیتونه ۷۶ توری لری یعنی ۴ ضرب د۱۹ . د القلم د سورې لومړنی آیتونه چې دویمه نازل شوې سوره ده له ۳۸ کلمو نه جوړه شوې (۱۹×2).
- دریمه وحیه چې دمزمل سوره وه ۵۷ کلمې (۱۹×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبياتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقلید ناشونتیا

د قرآن اعجاز مو د ساینس اوحساب اوتاریخ له اړخه تردې دمه وښوده . برسېره پردې د قرآن یوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بڼه لری.چې تقلید ترې نه شي کېدلای. باید ووایو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوی . قرآن په یوه روښانه او جامع ژبه خپلوویونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لری لیکل شوی.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

اوموږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ۲۲).

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

سره له دې چې قرآن یوه آسانه اوجامع بڼه لری خو کله هم د قرآن د بیان تقلید څوک کولای نه شي.
که تاسو په هغه څه کې چې موږ دخپلو بنده ګانو لپاره لېږلی شک کوی نو یوه سوره دهغه په څیر جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که ریښتیا وایی. که ومو نشو کړای اوهېڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونګ توکی یې انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره یې وعده شوې. (البقره 23-24).

د قرآن یو اعجاز چې په پورتنیو آیتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هېڅ څوک هم نه شی کولای له هغه سره مشابه سورې اوآیتونه جوړکړی ، څومره چې د یوه کلام د تقلید امکان ناشونی وی په همغه کچه یې اعجاز ستر دی . بیاکله چې میلیاردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترځ کې نه شی کولای د قرآن سره مشابه څه ولیکی د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندی ټینګ دلیل دی.
اربوتنات په خپل کتاب چې دانجیل اوقران د جوړښت ترنامه لاندی لیکل شوی داسې وایی:
" د ادبیاتو له اړخه قرآن دیوې خالصې عربی بېلګه ده چې په نیمه شعری اونیمه نثری ډول لیکل شوی. ان دژبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبیاتو قاعده اودستوردقرآنی آیتونو پربنسټ تنظیموی. سره له دې چې ډېرو خلکو زیار ایستلی خو هېڅوک هم پردې نه دی بریالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه ولیکی. ".
هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له اروایی اړخه دځانګړی فصاحت ، اغېزې اودلیکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ایمان راوړی دځان لپاره ډېرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافیو عالی ماهیت

دقرآن تقلید ځکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بیانونو ډول یی په کارنه دی وړی.
قافیې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافیه لرونکی نثر په نامه یادې شوی اودهغوی دکارونې ډول دژبو پېژندونکو له لوری یو معجزه ګڼل شوې.
پروفیسر عادل عباس یو وتلی انګریز ساینس پوه د قرآن پرقافیو اوتورو ډېرې څېړنې ترسره کړی . هغه ډېر حیرانوونکی حقیقتونه دقرآن د قافیو په هکله په خپل کتاب کې چې دساینس معجزې نومېږی یادې کړی.
څه ډول چې ځرګنده ده د قرآن ۲۹ سورې په مقطعاتو پیل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.
له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آیتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آیتونه د النمل په سوره کې 90،32% آیتونه او القصص په سوره کې 92،5% آیتونه په نون باندې قافیه شوی.
ټول ټال په قرآن کې 50،58% آیتونه دنون په توری قافیه شوی په بل عبارت دقرآن له نیمایی نه ډېر آیتونه دی چې قافیه یی په نون سره تړل شوې. ددنیا په هېڅ یوه ژبه کې او هېڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نیمایی کتاب نه ډېر په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غږونو یعنی الف ، میم ،او نون چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې تړل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لړشمېر غږونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبې ډېر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه تړل ډېر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډېر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل يو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له ځانه سره لری د الهام اوپوهې سرچينه ده. دغه کتاب چې ډيرې موضوع ګانې په ځان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختيا چې په ساينس ، ټکنالوژی ، تاريخ اولرغون پيژندنه کې مبنځ ته راځی ددغه کتاب حقانيت نورهم روښانوی. د قرآن له نازليدو وروسته په ساينس کې داسې پرمختګونه رامبنځته شوی چې قرآن يی وړاندوينه کړې وه چې هيڅ کتاب په نړی کې داسې نشته چې دتيروپيښو بيان اودراتلونکی وړاندوينه يی په سمه توګه کړی وی. د قران ويناوی او وړاندوينې داوومې زيږديزې پيړی دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژی نه ډيرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له ځانه وپوښتو چې:

- آيا په اوومه ميلادې پيړی کې څوک پوهيدل چې دځمکې فضا له اووپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آيا په همدې پيړی کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهيدل ؟
- آيا په دې پيړی کې څوک پوهيدل چې نړی تل دودې په حال کې ده ؟
- آيا په ياده شوې زمانه کې څوک پوهيدل چې دهرچا دګوتونښې يواځې په همغه شخص پورې اړه لری ؟
- آيا په دې پيړی کې کله چې دهروغليف ليک دلوستلو وړنه وو څوک پوهيدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آيا په اوومه ميلادی پيړی کې څوک پوهيدل چې دفرعون لقب يواځې څوارلس کاله وړاندې له ميلاده کاريده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آياپه دې وخت کې دوربځو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب يودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه يی پيداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لری ، په قرآن کې هريو معلومات دقرآن داعجاز يوه نښه ده.

نو پرټولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دخپل ژوند لارښود وګرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا

آيا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغير له لوری وای په هغه کې به يی ډير اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غير له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصديقوی اوپه تفصيل يی بيانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالميانو درب له لوری دی (يونس ۳۷).

وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهيزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوي کتابونه:

د هيلو غوټۍ شعري ټولګه

پراروايي ستونزو بری

اوسنی عصر

د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library